

LA NOSTRA LLENGUA

A L'ESGLÉSIA
NO VOLEM A DÉU PARLAR
COM SI FOS UN FORASTER
ELL QUE ENS DONÀ LA LLENGUA
EN CAP TERRA ÉS ESTRANGER

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

LA NOSTRA WEB: www.arrakis.es/~estel/

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ
■ ■ ■ ■ ■

ANY XVII. NÚMERO 398

1er DE NOVEMBRE DE 1998

PREU: 200 PTS

Són els nous regidors per UM de l'Ajuntament de Lluçmajor que acompanyaren a la seva presidenta (i presidenta de Mallorca) na Maria Antònia Munar, durant el seu recorregut per la Fira de Lluçmajor.

En Montserrat Mates de Porreres de 89 anys, es fuster groller. Encara no s'ha retirat, perquè no va cotitzar a la seguretat social, i continua fent feina. Va mànecs per a eines, collidors de figues de moro, taules, etc.; els seus principals clients són els antiquaris i els turistes.

Fa 27 anys que na Marianna Franch va obrir la **Cristalleria Grisvi** a Borriana (Castelló)

Fa 3 anys que en Martí Serra regenta el **Pub Districte 3** al costat de l'Església de Campos. *Això fa por*, és el lema de la casa. A la foto amb un parroquià, en Tomeu Ros.

Fa 9 anys que na Margarida Julià fa obrir la botiga de moda juvenil **Nonous** a la Plaça dels Tres Molins de Campos.

Fa 4 mesos que en Josep M. Rodríguez Ipola és el director de l'**Aquacity** de s'Arenal, ara propietat del **Grup Aspro Oci**, un grup amb tres parcs a Mallorca, dos a Catalunya, dos a Andalusia i 2 a Canàries. Un grup que prest estarà dins la borsa.

Escàndol a s'Arenal

Pere Canals

Mateu Canals

Pere Canals, imputat per estafa, acusat pel seu germà Mateu

més informació a la plana 20

**Especial
dedicat a
FIRES DE
CAMPOS**

**Si vos ha
agradat,
telefonau al
971 26 50 05
i el vos
enviarem cada
quinze dies.**

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Calvià, zona avançada de l'extermi mallorquí
Algunes claus per al pacte d'Esqueres a Eivissa
- 4 Anys quaranta: un consultori ètic, religiós i moral
Les mans al foc (35). Crisi
- 5 XI Retrobament català a Prats de Molló (Vallespir)
Discurs d'Enric Garriga Trullols al IX Retrobament Català a Prats de Molló
- 6 L'antifranquisme a Mallorca. V Llibre.
- 8 Cap a la segona transició
Dites relacionades amb els animals
- 9 Fires de Lluçmajor
- 11 El caràcter antidemocràtic de la transició
- 12 Cronologia de la Història de Catalunya (XXVI)
La cultura a Mallorca
- 13 L'esperit republicà
Dia Internacional per a la reducció dels desastres naturals
- 14 Sa Capoladora
La discriminació dels immigrants a Catalunya
Cacera de Bruixes del PP a Castalla (País Valencià)
- 15 Història d'una fotografia
- 16 Petits anuncis
- 17 Francesc de Dalmaes nou president de l'APPEC
Cartes al director
- 18 Els alemanys no van de fatxes
Records d'un soldat
El pipí d'Aznar
- 19 Propostes sobre la incorporació del català a la tecnologia informàtica i als programes d'ús més habitual (I)
- 20 Gran escàndol a s'Arenal
- 21 La dictadura del capital financer americà
Manifest llegit davant el monòlit de Prats de Montlló
- 22 El Nacionalisme desnacionalitzador
"El peor desprecio es no hacer aprecio"
- 23 Com que gaudim d'un fet diferencial, O cada ovella al seu corral (i II)
Arrossos secs
La meva dona i jo (IV)
- 24 Això és es meu pensar
L'any trenta sis

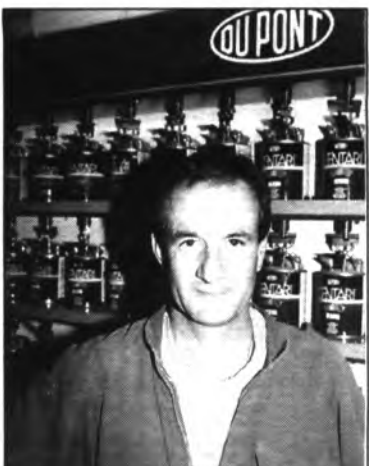

Fa un mes que en Francesc Peralta, de Granada, regenta el **Bar Restaurant Güarin** a Campos. Quan demanau una beguda, també us serveixen una tapa. Despatxa menús a 800 ptes. És una bar del Mallorca. A la foto amb el parroquià Arnau Xisquet de sant Joan que fa 17 anys que està a s'Hort de son Catlar; cent quarterades d'alfals i 120 vaques lleteres.

Fa un any que en Pere Vidal és l'encarregat de la **Ferreria Grimalt** de Campos.

Fa 15 anys que en Joan Vanrell regenta el **Taller de Pintar Cotxes Vanrell** a Campos. Els altres tallers del poble li donen feina.

Fa 20 anys que n'Antoni Soler, amb el seu cosí Toni, regenta **Sa Farinera Soler** Campos. A més de la farina, tenen serradora.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* El llibre negre de l'euskera

L'escriptor i sociòleg Joan Marí Torrealdaï recopila un conjunt de textos, costums, normatives i lleis contraries a l'euskera, que han tingut vigència al llarg del últims 300 anys. Segons l'autor, "pretén ser un antídoto contra l'amnèsia, ja que oblidar el passat pot ser molt perillós. I és que oblidant el passat, cabria pensar que la situació de marginació de l'euskera respon a un procés natural". El llibre està compost per textos breus, en castellà i francès. En la introducció Torrealdaï justifica la utilització d'aquesta tècnica: "esper que tots aquells que, sense saber llegir euskera es consideren cultes, sàpiguen allò que s'ha fet i dit en contra dels vasco-parlants. Per això he escrit el llibre en castellà; doncs ells són, a més, els qui tenen més necessitat de saber-ho".

* Congrés d'estudis bascos

Entre el 6 i el 9 del passat mes de juliol es celebrà a Reno, Estat de Nevada, el Congrés Internacional d'estudis bascos. Va reunir professors de 70 universitats del món sencer que debateren sobre la cultura i la identitat basca. El congrés fou organitzat per la *Basque Studies Programme* de la Universitat de Nevada, sota la coordinació del Director de la mateixa William A. Douglas.

* La gent no vol més ciment

a Mallorca, segons se desprèn d'una enquesta duita a terme per l'Última Hora, el 90% dels enquestats opinen que tenim prou cases, xalets i hotels. Si a les properes eleccions els mallorquins són conseqüents amb aquesta opinió, deixaran de votar al PP. Però, és que són conseqüents i lògics els mallorquins a l'hora d'anar a votar?

* L'Ajuntament de Ciutat acaba d'obrir una oficina d'atenció al públic a les escoles velles de s'Arenal. La va inaugurar pel Batle Joan Fageda a qui acompanyava el regidor de Relacions ciutadanes Josep Mª Rodríguez. D'ara endavant, els are-

nalers podrem anar a l'ajuntament sense desplaçar-nos a Ciutat.

De continuar la ratxa, Campos serà el poble amb més subscriptors de l'ESTEL per habitant. Ara, no sols els botiguers s'han apunten; el particulars ens aturen pel carrer per demanar-nos que els ho enviem cada quinzena. I això, que enguany no han recollit les tàpares que anaven massa barates, però se veu que hi ha altres ingressos i la gent no mira prim amb els duros.

L'Ajuntament de santa Margalida de Mallorca s'ha agermanat amb el de Xaló (Marina Alta) amb motiu de les festes patronals de la Mare de Déu Pobra. També hi havia una delegació de l'Ajuntament de Tàrbena i d'altres pobles veïns on hi ha els descendents dels mallorquins que repoblaren aquelles terres després de l'expulsió dels moros que les conreaven l'any

1609. Aquest estiu visitarem aquests pobles on ferem molts d'amics i subscriptors a qui saludam coralment des d'aquestes planes.

A Catalunya i a Mallorca hi ha pagesos. Al País Valencià, hi ha llauradors. Això és perquè al segle XVII, els pagesos, que eren moros foren expulsats perquè es revoltaven i substituïts per mallorquins i catalans que hi anaren a llaurar i a conrear la terra dels senyors.

A les Fires de Llucmajor passades hi hem trobat ceramistes que exposaven les seves terrisses. Ens han contat que compren l'argila a les contrades de Castelló, que és on hi ha la millor argila del món. Això ens ha recordat la visita que amb en Ricard Colom feren a Almasora, Vila-Real i altres pobles d'aquell redol que està ple de **tauleres** (allà en diuen taulers) on fabriquen rajoles i altres articles de fang que des del Grau de Castelló exporten a tot el món. És de veure la quantitat de fàbriques que hi ha per fora vila, i els doblers que això produeix. Llavors no es d'estranyar que l'equip de futbol de Vila-Real, un poble més petit que Inca de Mallorca, estigui a primera divisió.

Els habitants de les Illes Balears i Pitiüses ens hem de felicitar: acabada la temporada turística, constatem que no hi ha hagut accidents d'autocars ni de barques ni de res que pugui afectar la nostra imatge turística. Hens hem de felicitar que no hi hagi hagut avaries de les grosses, d'aquestes que fan mal a les persones i a la nostra economia. Ω

Moment de la inauguració de l'oficina de l'Ajuntament a s'Arenal. Els ordinadors la tenen connectada a les oficines centrals de Ciutat

A la reguarda

del PERIODICO

Ferreres

Calvià, zona avançada de l'extermini mallorquí

PERE FELIP I BUADES

Que hi ha moltes, moltíssimes zones, a **Mallorca**, on el mallorquí (cultural, lingüística, territorial, política i econòmicament) va sent de manera sistemàtica, exterminat, és ben obvi. També ho és que el Terme de Calvià s'està convertint en un exponent claríssim d'allò que està passant a l'illa, i que serveix com a punt de referència per a veure de manera clara allò que s'esdevindrà a la resta de l'illa de no prendre mesures urgents per tal d'evitar-ho. És evident que aquestes mesures les hem de prendre nosaltres, els mallorquins catalanoparlants, a no ser que donem per bo això que està passant en el regne foraster de Calvià, abans terres mallorquines.

I que està passant? Idò que cal reconèixer que els mallorquins catalanoparlants s'han convertit en minoria (un 10%) a ca seva, i per això han deixat de dependre d'ells mateixos, de poder prendre les seves pròpies decisions, de poder defensar la seva

cultura, la seva llengua, el seu patrimoni, etc. Han hagut de claudicar davant de l'invasor espanyol (de dretes i d'esquerres). Si, aquestes espanyols, capitanejats políticament per gent com ells, han vingut de fora per a imposar-nos, sense miraments de cap casta, els seus interessos econòmics, culturals, lingüístics, polítics, etc. Han creat els seus propis forts de colonització (son Ferrer, el Toro, la Pantera Rosa, etc.), i han anat desplaçant als mallorquins a **gettos** cada vegada més localitzats.

Aquests espanyols ostenten, des de fa temps, el poder polític i econòmic i amb això, han potenciat i ajudat, de manera extraordinària l'imposició de la cultura de l'andalusisme a tot el territori calviàner (misses i marxés rocieres, promoció de les sevillanes i del lailo lailo...), esclafant qualsevol indici cultural mallorquí, ús social de la llengua inclòs.

En el pla econòmic, s'obliga als

petits i mitjans comerciants (la majoria mallorquins) i als propietaris de cases de Calvià, Santa Ponça i Peguera, a pagar impostos abusius per a garantir els guanys al turisme d'espardenya. Turisme que només serveix per a justificar llocs de treball a immigrants espanyols que, a més, abusen del sistema de temporers. Abusen perquè s'enduen els guanys nets. No paguen impostos.

Mentres tant, és obvi que els capítols polítics dels partits de la immigració andalusa/espanyola (PSOE i EU) es recolzen cada vegada més en la seva gent: els immigrants espanyols. I, és clar, els avicien i recolzen, a la vegada que, cada dia més, castiguen als mallorquins autòctons. Una cosa que, com vaig denunciant, s'esdevindrà a la resta de l'illa, si no hi posam remei aviat. Ho hem de fer prest. I ho hem de fer de manera ferma. En cas contrari, igual que a Calvià, **serem exterminats.** Ω

Algunes claus per al pacte d'Esqueres a Eivissa

Divendres passat vàiem a les pàgines de *Diario de Ibiza* un ampli reportatge sobre la situació en què es troba actualment, a Eivissa, la negociació per a un pacte d'esqueres a les eleccions autonòmiques i municipals. S'hi afirmava que s'ha avançat molt pel que fa al programa (s'hi deia, concretament, que ja està pràcticament enllestit i que d'aquí a molt poc ho estarà del tot), que això s'ha fet -aproximadament- sense entrebancs i que ben aviat hi haurà un acord global. També es comentava, d'altra banda, que encara no hi ha candidats, però s'exposaven clarament les hipòtesis sobre les quals s'ha treballat fins al moment.

Com que el reportatge estava fet des de la perspectiva del partit polític majoritari -i dels seus adlèters més pròxims- en tot aquest negoci, he considerat necessari de fer-hi algunes precisions que resulten bàsiques.

La primera de les precisions és que hi ha un aspecte que entrebanca, a hores d'ara, les possibilitats del pacte, però que ben segur que, si els representants del PSOE actuen amb prou intel·ligència, no hauria de constituir cap obstacle insalvable: la reforma de l'Estatut d'Autonomia. La reforma esquivada que se n'ha fet durant la present legislatura ha comptat amb el consens entre el PP i el PSOE, dos partits que, a nivell global, podem veure units per un profund espanyolisme i per una profunda inflexibilitat davant la segona transició que s'està començant a desenvolupar. Els altres quatre partits -Els Verds, Esquerra Unida, l'Entesa Nacionalista i Ecologista i Esquerra Republicana- ens hi oposarem, i vàrem signar una declaració en la qual consideràvem imprescindible, per a la consecució d'un pacte d'esqueres, una reforma en profunditat de l'Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears i Pitiüses. Sense aquesta reforma, doncs, no hi ha pacte d'esqueres possible. Llevat que algun dels quatre partits signants d'aquell document (que presentàrem públicament davant tots els mitjans de comunicació de les Pitiüses) es fes endarrerar i s'avingués a pactar sense aquesta reforma estatutària.

Una reforma en profunditat implicaria diverses coses: més poder per a les illes Balears i Pitiüses, control sobre l'ordre públic, creació d'una policia autonòmica, ampliació del règim fiscal especial per a les Balears, establiment de cooperació estable amb Catalunya i el País Valencià (en la línia del que ja està fent actualment el Consell Insular de Mallorca, en el govern del qual està integrat el Partit Socialista, juntament amb el PSM i UM), etcètera.

El tema no està resolt i si algú -de dins el PSOE, de per devers els Verds, o de prop de per allí- pensa que no es tracta d'un tema gaire important, s'equivoca.

D'altra banda, pens que hi ha esperances de superació d'aquesta dificultat, perquè, de fet, ni socialistes ni verds no poden fer altra cosa. Per al Partit Socialista, l'única oportunitat real de governar a les illes Pitiüses és la participació en un pacte ampli de tota l'esquerra, que pugui superar en vots el Partit Popular. Per als Verds, amb l'aparició en l'escenari polític dels "verdes" d'en Ribas, probablement el pacte sigui l'única oportunitat per no tornar a convertir-se en extraparlamentaris. En conseqüència, el pacte constitueix, afortunadament, una necessitat imperiosa per als dos principals partits que participen en les negociacions. Posaran per l'espanyolisme per davant de la seua voluntat de governar?

Quant a la qüestió de les llistes, vol-

dria apuntar només una trampa que no s'explica, naturalment, al reportatge. L'acord sobre programa només és possible si s'acompanya d'unes llistes impecables, en què hi hagi representat tot el que hi ha d'haver representat. Esquerra Republicana, per exemple, ha cedit moltíssim en programa. Tant que només es podrà apuntar al pacte si les llistes presentades no contribueixen a igualar-lo encara més.

Per aquesta raó, no caurem en la trampa que algú ens proposava: anunciar l'acord programàtic quan aquest s'hagués produït i després posar-nos a treballar intensament en les llistes. Si ERC renuncia a qualsevol tipus de declaració sobiranista, si es conforma amb una doble oficialitat simètrica de la llengua catalana, si s'oblida de la meitat dels punts de la Declaració de Barcelona i de la de València, si deixa passar de llarg la fórmula del Concert Econòmic, i tot l'etcètera que s'hi vulgui afegir, serà perquè estarem convençuts que les persones que representaran el pacte a les institucions actuaran efectivament per fer avançar l'autogovern, per normalitzar la llengua catalana o per millorar el règim econòmic per a les nostres Illes. Si no, evidentment, no hi haurà acord programàtic.

El programa acordat fins ara, afegint-hi la reforma en profunditat de l'Estatut d'Autonomia, gestionat per socialistes i pseudosocialistes no ens convenç en absolut. Damunt un programa així, nosaltres no podríem anunciar cap tipus d'acord programàtic.

L'única possibilitat d'èxit, emperò, va per un altre cantó. I tots els partits que participen en les converses ho saben perfectament. Ω

Bernat Joan i Mari

Fa 4 anys que na Maria Teresa Xaparro regenta **El Restaurant Avinguda** a Campos. Despatxa menús a 800 ptes.

En Miquel Lerma, de Jaen regenta des de fa un any el **Taller Lerma** de decoració i escultura en pedra de Santanyí i marès a Campos.

Fa un any que na Silvia Corcuera d'Euskadi regenta la botiga d'objectes de segona mà **Sa Portassa** al carrer de Santanyí de Campos.

Fa 25 anys que na Caterina Martorell regenta la botiga ca na Mel a Campos. Sa mare, na Maria Barceló la va obrir fa 50 anys. Al principi només tenien queviures, ara també despatxa ceràmica i terrissa.

La Família Ballester, de can Catòlic, són ferrers de tota la vida. El seu repadrí, Tomeu Ballester ja tenia ferreria. L'amo actual és el jove Pere Ballester.

ZENON
GABINET DE
FISIOTERAPEUTA
I RECUPERACIÓ
FUNCIONAL

Eduardo Miranda-Fisioterapeuta

Lesions esportives * Electroteràpia * Corrents * Laser *
Mecanoteràpia * Kinesiologia * Mobilitzacions articulars *
Masoteràpia * Massatges terapèutics * Massatges esportius *
Fisioteràpia respiratòria * Estimulació precoç * Gimnàstica
correctora de columna

Assegurances particulars

Telèfon 971 49 14 84

Anys quaranta: un consultori ètic, religiós i moral

66.- RESSURRECCIÓ UNIVERSAL

Demana Assumpta: El dia del judici (final), ressuscitem amb l'aspecte que teníem quan vàrem morir?

-- El P. Alonso Rodríguez, en el seu llibre "Pláticas de la Doctrina Cristiana" (n. 108), escriu: És sentència comuna dels teòlegs que tots ressuscitaran en una edat perfecta, com de trenta tres anys... De manera que no hi haurà nins ni vells.

El P. Lénnerz, actual professor de la Universitat Gregoriana, en el seu tractat "De Novissimis" (n. 272) opina com sant Tomàs que tots els homes ressuscitaran en la forma d'humanitat perfecta que tingueren o haguessin tingut de ho haver sofrit cap mutilació o de no haver estat ferits per una mort primerenca.

I així mateix el P. Bezara, professor del col·legi dels Jesuïtes d'Oña, en el recent tractat "De Novissimis" (n.1498) segueix l'opinió de sant Agustí que diu al respecte de l'alçària dels cossos ressuscitats: Direm dels nins que no ressuscitaran petits de cos, amb el qual varen morir, sinó amb allò que se les havia d'afegir durant el curs de la seva vida, això recobraràn gràcies a l'acció meravellosa de Déu. (Pàg. 148 i 149. Any 1947).

67.- COMPRAVENDA

Si el comerciant em ven algunes coses i veig que quan fa la suma s'equivoca contra ell mateix i em cobra de menys a mi, he de fer-li notar i pagar allò que dec?

-- Sí, senyor. En no ser que el comerciant vulgui cobrar-li més d'allò que és just i li degui qualche cosa a vostè. (Pàg. 149. Any 1947)

68.- VOCACIÓ

Si jo, per por a sentir vocació, deix d'anar a uns exercicis

(espirituals), quin pecat faig?

-- Cap, perquè vostè no està obligat a anar a aquests exercicis, ni té obligació de procurar sentir la vocació. Però fa vostè un acte de covardia i d'imprudència. (Pàg. 149. Any 1947)

69.- COMUNIÓ

Es pot donar la comunió tots els dies de l'any? i en quines hores està permès?

-- Es pot donar en qualsevol dia, excepte el Divendres Sant, en què tan sols pot donar-se per viàtic, i el Dissabte Sant en el qual pot donar-se dins la missa o a continuació d'aquesta. Es permet donar-la en les mateixes hores en què està permès celebrar missa, o sigui, des d'una hora abans de trencar l'alba fins a una hora després del migdia, i en la nit de Nadal, durant la missa o misses que es celebrin. (Pàg. 149. Any 1947)

70.- ÈXTASI

Demana C.B.: És obligatori creure en visions i revelacions dels sants?

-- Ni l'església ni cap teòleg pretenen donar com a fets exteriors i realitats objectives totes les experiències místiques dels sants; ni tan sols és convenient anar a les dites i als fets extàtics per decidir qüestions històriques, ja que, en els seus èxtasis queden (al manco en molts de casos) baix de la influència d'idees i imatges adquirides d'abans. (Pàg. 149. Any 1947)

71.- DOBLERS MALGUANYATS

Es poden rebre, per obres de beneficència, doblers obtinguts en una casa de joc? Es pot rebre diner d'un ric que té una gran fortuna, en part adquirida injustament?

-- Es pot, en ambdós casos, rebre doblers, encara que procurant, en el primer, que l'acceptació no paresqui una tàcita aprovació de la casa de joc i, suposant, en el segon cas, que el ric ho cedeix de diners guanyats de manera legítima. (Pàg. 184. Any 1947).

72.- LLIBRES PROHIBITS

Demana un religiós: Podem guardar en la biblioteca de la

comunitat les obres completes d'un autor, estant una d'elles inclosa dins l'Índex.

-- La llei eclesiàstica prohibeix no tan sols llegir, sinó també retenir qualsevol llibre inclòs a l'Índex. Però, tractant-se d'una biblioteca d'una Comunitat, en la qual fàcilment hi haurà un o més que tinguin permís per llegir aquests llibres, es pot guardar l'obra prohibida, ja sigui en un lloc reservat, tan sols accessible a aquell que disposi del permís, o bé vora els altres volums de la col·lecció, però fixant al principi del llibre l'avertència dient que està inclòs dins l'Índex, ja que els comentaristes de la llei canònica de referència (cànon 1398) solen determinar el sentit de la paraula retenir, dient que lo que en rigor es prohibeix es retenir per llegir o vendre, no retenir per motius més bé bibliogràfics. (Pàg. 185. Any 1947)

73.- PURGATORI.

De Lloseta ens demanen: Una ànima que per culpa dels seus pecats venials hauria d'estar un any en el Purgatori, i mor un dia abans del Judici Final, a on anirà?

-- Ja que el Purgatori acabarà per a tots el dia del Judici Universal, dita ànima anirà en que sigui tan sols una estona al Purgatori, i el seu foc expiatori recobrarà la seva intensitat tant com li falta de durada, si és que els terrors que precediran a aquell dia i les penes voluntàriament acceptades en vida, no l'han purificat ja de les seves petites faltes. (Pàg. 185. Any 1947)

74.- TERESA NEUMAN

Viu encara Teresa Neuman?

-- Sí, senyor. Encara és viva la camperola bàvara que porta sobre el seu cos les nafres del Senyor i que fa denou anys que està sense menjar ni beure. El Divendres Sant d'aquest any passaren de les tres mil persones que la visitaren, entre elles molts de civils i militars dels organismes d'ocupació de Nort-Amèrica. (Pàg. 185. Any 1947). Ω

Per la transcripció de la revista LLUC:

Gabriel Pieras Salom
(de la revista LLOSETA)

LES MANS AL FOC (35)

Crisi

PERE GRI

El sentit originari de **crisi** és **judici** (en tant que decisió final sobre un procés), **elecció**, i, en general, acabament d'un esdevenir en un sentit o un altre. Aquest sentit es troba encara en expressions tals com **la malaltia de la crisi, el govern ha entrat en crisi, etc.** La **crisi resol**, doncs, una situació, però al mateix temps designa l'ingrés en una situació nova que planteja els seus propis problemes. En el significat més habitual de **crisi** és aquesta nova situació i els seus problemes el que s'accentua. Per aquest motiu se sol entendre per **crisi** una fase perillosa de la qual pot resultar quelcom beneficiós o quelcom pernicios. Per a l'entitat que l'experimenta. En general, no es pot, doncs, valorar-se a priori, una crisi, positiva, ni negativament, pel fet que ofereix per igual possibilitats de bé i de mal. Però certes valoracions anticipades són possibles tan aviat com s'especifica el tipus general de la crisi. Per exemple, se suposa que una crisi de creixement (d'un organisme, d'una societat, d'una institució) es beneficiosa, en tant que una crisi de senectut és perniciosa. Una característica comuna a tota crisi és el seu caràcter sobtat i, usualment, accelerat. La crisi no ofereix mai una aspecte gradual i normal; a més, sembla ser sempre el contrari de permanència i estabilitat.

Generalment, la crisi humana individual i la crisi històrica, són crisis de creences i, per això, l'ingrés a la fase crítica equival a la penetració en un àmbit en el qual regnen, segons els casos, la desorientació, la desconfiança o la desesperació. Ara bé, pel fet que és característic a la vida humana d'aspirar a viure orientada i confiada, és usual que tan aviat com aquesta vida entra en crisi, cerqui una solució per sortir de la mateixa. Aquesta solució pot ser de molts diversos tipus; en ocasions és provisional-com quan la vida es lliura als extrems oposats del fanatisme o de la ironia desesperada-; altres vegades és definitiva-com quan la vida aconsegueix realment substituir les

creences perdudes per altres-. Podem dir doncs, que la crisi i l'intent de resoldre-la són simultanis.

A partir d'ara convé que poseu molta d'atenció en el desenvolupament d'uns petits fets, dels molts que varen esdevenir a Porreres en aquells anys de la Guerra Civil, perquè no m'acuseu d'haver-vos dit moltes mentides. Les coses varen anar de la manera que vos diré, però ja aniré explicant perquè m'hi vaig veure involucrat.

Resulta que el govern municipal entrà en crisi.

En l'acte de la sessió ordinària del 20 d'agost de 1938 s'explica el que segueix: *Acte seguit manifestà el senyor batlle que havent estat nomenada una nova Comissió Gestora per regir l'administració municipal, amb data d'ahir cessaven en els seus càrrecs alguns dels senyors que integraven l'anterior.* Els gestors cessats eren en Joan Cerdà i n'Antoni Melià, mentre que, en un començament, el governador civil nomenà com a noves incorporacions en Jaume Vaquer, en Bartomeu Ballester, n'Antoni Lliteres i n'Antoni Sorel. Es mantenien en el càrrec el batlle Enric Julià, i els regidors Bartomeu Mates i en Mateu Cervera.

Per la meua part, també vaig viure una crisi personal que aniré explicant amb molts de detalls. No penseu que vaig haver de renunciar a les meves idees, però he de confessar que em vaig deixar arrossegar cap a un caire del que, avui en dia, renec amb tota l'ànima.

No obstant això, permeteu-me que em recomani prudència a l'hora de començar a contar la darrera part d'aquest serial, la que explica la meua traïció, expressada pragmàticament aquells dies, cap a tot allò que significava la República, i molt especialment cap a la persona d'en Climent Garau.

Plató afirma que la prudència és un judici sa que no afecta a cap activitat determinada, però només perquè s'aplica a totes les matèries humanes. Per això la prudència és la virtut pròpia del governant. La prudència és la virtut del qui és moralment assenyat o sa, i s'oposa a la bogeria. Ω

CATALUNYA,

XI Retrobament català a Prats de Molló (Vallespir)

A les 11 hores del matí del diumenge 4 d'octubre de 1998, ha tingut lloc al IX Retrobament català a la vila de Prats de Molló, al Vallespir (Catalunya del Nord).

Des de fa 9 anys, l'Ajuntament organitza aquest homenatge a la memòria del President de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià. Abans, el novembre de 1926, en el temps de la Dictadura de Primo de Rivera, Francesc Macià intentà invadir Catalunya del Sud, a partir de Prats de Molló. Però és descobert per la policia francesa i detingut ell i els seus voluntaris armats, el 4 de novembre de 1926. Després és jutjat a París i finalment desterrat a Bèlgica.

Per commemorar aquests fets de Prats de Molló, enguany l'organització a anat a càrrec del nostre Institut, IPECC, que ha invitat a les joventuts polítiques de JNC (CDC), JERC (ERC) i Estat Català, per a fer participar els joves en aquests actes patriòtics.

Davant del monument a Francesc Macià, primer es feu una ofrena floral de l'IPECC per dos nens: Marc Aymerich i Dídac Vidal, d'Estat Català, que també havien vingut amb l'autocar de l'IPECC. Acon-

tinuació donà la benvinguda als presents a l'acte Pere Guardiola, antic tinent alcalde a Prats de Molló, i en nom del poble de Prats de Molló. A continuació, parlaren per la JNC, Francesc Parés Montfort i per part de la JERC, Ramon Rius Santamaria. Després, Xavier Bada, vicepresident del Cercle d'Agermanament Occitano-Català (CAOC), que digué unes paraules sobre la situació política actual. I, finalment, Enric Garriga Trullols, President de l'IPECC, llegí el seu discurs en què denuncià als partits sucursalistes i digué que s'han d'aprofitar totes les actuals circumstàncies polítiques, a Catalunya, Euskadi i Catalunya, per a recuperar la independència catalana com un estat més de la nova Europa.

Després arribà amb retard un autocar de la Fundació Francesc Macià i de l'Estat Català, escindit de l'històric, que llegiren un Manifest.

A continuació, tots plegats, cantàrem Els Segadors, acompanyats pel graller que havia portat l'IPECC, Lluís Gelis. Enric Garriga Trullols cridà al final: **Visca Catalunya Lliure!**

Enric Garriga proposà a tots els

presentes de fer una cercavila pel poble a partir del pont d'entrada. Tot-hom s'hi afegí i es feu una manifestació amb moltes banderes i amb la col·laboració musical del graller Lluís Gelis, que interpretà himnes patriòtics.

Un cop acabada la cercavila, els assistents dinaren a diferents hotels de Prats de Molló i de La Presta. Al restaurant Ribes, de la Presta, es feu una vetllada amb parlaments i música de gralla i flabiol a càrrec del nostre graller. Enric Garriga llegí diversos textos del sumari del procés de Francesc Macià, a París.

Després es feu una visita a la Presta i una altra a Prats de Molló i a les 5 de la tarda, l'autocar de l'IPECC inicià el retorn a Barcelona, aquest cop per Molló i Ripoll.

L'IPECC ha salvat la festa enguany ja que l'Ajuntament de Prats de Molló havia desistit de repetir-la a causa de la reduïda assistència de públic. L'any vinent potser podrem tornar a fer venir més gent, especialment joves, seguint la promoció que l'IPECC vol continuar fent entre la joventut. Ω

E.G.T.

Fa 25 anys que en Jaume Oliver va obrir la **Fusteria Oliver** a la barriada dels Tres Molins de Campos.

Fa 2 anys que na Joana Ballester és la secretària del **Taller de disseny i retolació Riskol** de Campos.

Na Joana Mª Montserrat i la seva filla Aina Mª Manresa, regenten des de fa 3 mesos la botiga **Ca na Coloma** a Campos.

Fa 5 anys que na Francesca Gayà regenta la **Ferreteria Gayà** a Campos. Son pare, Onofre Gayà (a la foto) la va obrir fa 48 anys.

Discurs d'Enric Garriga Trullols al IX Retrobament Català a Prats de Molló

Homenatge a Francesc Macià

Diumenge 4 d'octubre de 1998

Senyor Pere Guardiola, amics tots,

Per la novena vegada, ens retrobem, aquí, un altre cop, per retre un homenatge a un home que ha fet més que ningú per la Catalunya moderna. Francesc Macià ha estat per Catalunya una glòria històrica que l'ha enaltida a l'interior i a l'exterior. Francesc Macià es feu mereixedor del respecte de tothom i de l'estimació unànime de tots els catalans.

Per tot el que feu per Catalunya, la figura de Macià, mereixia i mereix l'honor de ser recordat en el cor de tots els catalans. És gràcies a l'iniciativa de l'Ajuntament de Prats de Molló, en aquest pregon Vallespir, que el 7 d'octubre de 1990 es fa el I Homenatge a Francesc Macià.

Recordo que coincidí la data amb el V Aplec a Panissars i el nostre Institut assistí a les dues commemoracions del mateix matí del diumenge.

Es feren dues ofrenes florals, dos actes i moltes banderes one-

jant al dos costats de les Alberes, testimonis vius de la nostra història èpica i gloriosa.

En aquella ocasió l'assistència dels catalans fou molt nombrosa. Hi assistiren la filla i la néta de Francesc Macià. Gloria Riera representava la Generalitat i també hi havia Heribert Barrera per Esquerra Republicana i Josep Planchart per Estat Català.

La pluja de la tarda no deslluï el fervor dels nostres cors. S'iniciava una tradició que ha durat nou anys. El nostre Institut s'ha fet el propòsit que duri, costi el que costi, molts anys més, fins que la flama sigui recollida per totes les institucions patriòtiques del nostre país.

Durant aquests vuit darrers anys, per aquí ha passat molta gent i moltes personalitats. On són ara? Se'n recorden d'En Macià?

Amics tots, no podem deixar morir una commemoració precisament en el moment que s'albira la concreció i l'assoliment d'aquell gran projecte de Francesc Macià, que volia "deslliurar la nostra pàtria

d'aquesta dominació espanyola que pesa damunt nostre des de 1714". Aquestes paraules les digué durant el procés que el jutjà a París, amb tots els altres conjurats catalans, el 1927. El fet de ser presoner no l'impedia parlar, amb el seu cor, de la seva profunda idea independentista i repetia: "Volem entrar, com a Estat independent, en el concert dels pobles lliures".

Ja fa més de 70 anys que Francesc Macià es declarava independentista, des del 1917.

Aleshores era molt més perillós, que ara, aquest tipus de declaracions catalanistes radicals i malgrat això Macià se'n declarà partidari.

Ara que la democràcia ja és un procés pràcticament consolidat. Ara que l'exèrcit espanyol ha perdut les temptacions "golpistes" i intervencionistes en política, malgrat que continua essent garantia de la **unitat sagrada d'Espanya**, segons la Constitució. Ara que qualsevol secessionisme europeu no tindria cap transcendència per Europa, perquè tot quedaria al seu interior. Ara que nombrosos pobles europeus han obtingut la independència i d'altres són en camí d'obtenir-la. Ara que

les condicions són radicalment diferents del temps que li tocà viure a Macià, el poble català, en canvi, al·lisonat per uns polítics porucs, o enganyats per uns polítics venuts als espanyols, considera encara pecaminós demanar aquella independència que volia Francesc Macià fa més de 70 anys.

És segur que Macià, si visqués la nostra situació actual, seria encara més valent i més explícit, i denunciaria no solament Espanya, sinó també França, que ha actuat contra el català a Catalunya del Nord i contra les altres llengües de l'estat francès, amb més perfídia que els propis espanyols.

Segur que Macià si visqués ara, no tindria cap escrúpol per aprofitar l'avinentsa única que ha creat la treva basca per declarar la independència catalana, conjuntament o separatament dels bascos i gallecs.

Tenim ara una ocasió magnífica. Macià en sabé aprofitar una. Si ara perdem l'actual ocasió, potser perdrem per sempre la viabilitat de la nostra nació, la supervivència de la nostra llengua i cultura. La declaració del dret a l'autodeterminació aprovada pel Parlament català, el passat 1 de novem-

bre, ha deixat clar, un cop més, que els sucursalistes són uns botiflers venuts a Madrid, que d'altra banda ara fan professió falsa de catalanisme, per guanyar vots a les properes eleccions. Només els partits catalans són catalans, els altres són espanyols a casa nostra.

Però amb això no n'hi ha prou. Massa declaracions, massa paraules. El que cal són més fets. El dret del poble català és un dret reconegut internacionalment.

Exercim-lo, doncs amb valentia. Amb el coratge de Macià.

Si perdem aquesta ocasió potser no caldrà venir mai més a Prats de Molló, perquè haurem traït la seva memòria. Per tant siguem valents com Macià.

Us esperem més nombrosos l'any vinent. Segur que els esdeveniments faran canviar la situació actual.

Amb aquesta confiança només em resta de cridar fort i alt.

Visca Catalunya Lliure sobirana i independent! Ω

Enric Garriga Trullols
Prats de Molló
4 d'octubre 1998

L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

1978: Quan volien convertir el PSM en un partit dretà, autonomista, promonàrquic i partidari de la societat d'exploració capitalista

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El 17 de novembre de 1978 el PSM realitzava un míting per a remarcar les mancances democràtiques de la Constitució que els partits promonàrquics i procapitalistes -amb l'ajut de tots els mitjans de comunicació i la banca- volien fer aprovar

Lluís Maria Xirinacs i Damians va néixer a Barcelona el 6 d'agost de 1932. Va exercir de sacerdot a les Escoles Pies des del 1954 al 1963, i en la pastoral parroquial del 1963 al 1973, als bisbats de Solsona i Vic. Va menar lluites socials des del 1962 i romangué a la presó del 1973 al 1975. Des del seu inici (1971), Lluís Maria Xirinacs participà activament en l'Assemblea de Catalunya (Principat) i va ser elegit senador per Barcelona en les primeres eleccions d'ençà la mort de Franco. També participà en la confecció de la nova Constitució espanyola aprovada el 1978 i en la de l'Estatut del Principat de Catalunya, aprovat l'any següent. Bons amics d'ençà els temps que vengué a Ciutat-convidant pel PSM-a fer campanya en favor de l'abstenció en el referèndum constitucional, em deia fa uns anys (carta de 1 de novembre del 1993): "Darrerament m'he dedicat a la investigació econòmica, social, política i filosòfica -tot plegat. També m'he anat dedicant a la lluita per una democràcia participativa escamotejada al poble en la nova legislació oficial".

El 17 de novembre del 1978 el PSM realitzava un míting per a remarcar les mancances democràtiques de la Constitució que els partits promonàrquics i procapitalistes -amb l'ajut de tots els mitjans de comunicació i la banca- volien fer aprovar. En el míting, presidit per la quadribarrada i la ikurrinya, intervengueren Joan Perelló, Jaume Obrador (de la majoria d'OEC en procés de convergèn-

cia amb el PSM), Climent Garau, Sebastià Serra i en Xirinacs. Segons informació de J. R. a *Última Hora* (18 de novembre del 1978), Xirinacs es demanava: "Cómo puede defender un partido socialista una constitución que impone el sistema económico capitalista; cómo puede un partido catalanista pedir el 'sí' en el referéndum, si la constitución niega el derecho a la autodeterminación de su pueblo...".

"Si ens volen fer callar tenen feina per estona" (PSM)

La nostra revista (vegeu *Mallorca Socialista* de gener de 1979), una vegada finit el Congrés d'Unitat del PSM amb els comunistes de les Illes (OEC), explicava el gran èxit de públic que tengueren a Ciutat, Inca i Manacor els nostres mítings pro abstenció al referèndum. A Inca, en contra de les mancances democràtiques (negació del dret a l'autodeterminació de les nacions oprimides per l'Estat imperialista; impossibilitat de federació de les comunitats autònomes; impossibilitat d'escollir entre monarquia o república; consagració per decret de la "sagrada unidad de España"; immutabilitat de l'economia d'exploració capitalista; proclamació del dret d'un exèrcit sorgit de la victòria damunt el poble, a fer un cop d'Estat 'legal' per 'a salvar' la democràcia..., etc) parlaren Pere Torres, Jaume Armengol (que després passaria al PSOE) i Lluís Maicas. A Manacor parlaren en Jaume Santandreu, na Maria Duran (de l'OEC), en Pere Miralles i en Biel Oliver.

Com explicava molt bé *Mallorca Socialista*: "Malgrat la campanya de silenci i desinformació a què va ésser sotmès el partit, es pot dir que la resposta del nostre poble, tant a Ciutat com a la part forana, a la crida del nostre partit fou entusiasta i amb una assistència massiva,

1978: Intervenció d'Eberhard Grosske Fiol en el Congrés d'unitat PSM-OEC. Es tractava de defensar una Constitució autènticament democràtica. La Constitució que pactà el franquisme reciclat amb les burgesies basca i catalana i amb el PCE i el PSOE no reconeixia el dret a l'autodeterminació, barrava el pas al socialisme i no permetia escollir entre monarquia o república.

com ho proven les fotografies que publicam. Si ens volen fer callar tenen feina per estona".

Les provatures de criminalitzar el PSM a finals de l'any 1978 eren permanents, constants. No hi havia dia que els gasetillers a sou del poder, els periodistes servils, no atacassin el PSM per qualsevol motiu

Les provatures de criminalitzar el PSM a finals de l'any 1978 eren permanents, constants. No hi havia dia que els gasetillers a sou del poder, els periodistes servils, no atacassin el PSM per qualsevol motiu. Si, temps enrere, l'excusa per a dir que el socialisme nacionalista era una agrupació de folls i d'il·luminats era no haver volgut ésser absorbits pel PSOE, en aquest moment ho era la unitat amb els comunistes (OEC), amb els homes i les dones que havien portat a coll la lluita antifranquista, amb gent que sabien no cediria ni una coma dels seus principis en defensa del socialisme, en defensa del dret d'autodeterminació dels Països Catalans, en la lluita antiborbònica.

Però la histèria s'anà accentuant en les setmanes anteriors al referèndum constitucional, quan es veïa clarament que el PSM faria campanya per l'abstenció i continuaria lluitant per una Constitució autènticament democràtica. Els mítings de Xirinacs foren considerats "apologia del terrorisme". *Diario de Mallorca* del 22 de novembre del 1978 publicava una nota amb els titulars "Ante la querrela por 'apología del terrorismo' el PSM-PSI sale en defensa de Xirinacs". Aleshores, qualsevol crítica als pactes secrets entre UCD, AP, P"CE, PSOE, PNB i CiU per a barrar el pas a la independència de les nacions oprimides o en defensa del socialisme, o en favor de la República, eren considerades com a absurdes lluites antisistema de partits amb vocació marginal. El que no era "marginal" per als servils, era acceptar totes les limitacions antidemocràtiques dels hereus del franquisme i els qui els anaven al darrere. Tots aquests esperits d'esclaus no podien entendre la ferma posició de principis en defensa de la llibertat, la república i el socialisme autogestionari expressat pel nostre

partit. Expressió màxima de la ràbia en contra nostra era la d'un periodista espanyol que, històric en constatar con es consolidava el PSM, escrivia a *Baleares* (27 d'octubre del 1978): "Darrerament el PSM, molt més conegut com PSI, ha adoptat postures més aviat antipolítiques, que per la seva perillosa inconseqüència poden hipotecar per sempre més la trajectòria d'aquest col·lectiu dit nacionalista i socialista. I es que de l'originari i frustrat PSI no en queda ni la llavor ideològica... Després de tot, havent rebutjat l'oferta unitària del PSOE i donant acollida a un grapat de marxista-leninistes radicals es ésser un còctel no païdor".

Els servils volien que, amb els ulls clucs acceptassin aquestes i altres mancances democràtiques. Evidentment, la nostra tasca va anar encaminada en direcció contrària: explicar al poble el què era una vertadera i autèntica Constitució democràtica

Igualment un tal E.J., des del *Diario de Mallorca*, criminalitzava l'esquerra nacionalista i socialista en titular les seves informacions: "Xirinacs: las Cortes siguen siendo un Parlamento vertical. El senador catalán manifestó que no comparte el terrorismo, aunque lo comprende".

Grup proper al terrorisme, marxista-leninistes radicals, il·luminats que rebutgen una constitució democràtica, la unitat amb un partit d'ordre com el PSOE...

Però els gasetillers a sou dels franquistes reciclats no podien amagar que la nostra abstenció anava dirigida envers una Constitució que consagrava -i consagra!- l'Estat espanyol com a estat centralista i opressor de les nacions que hi romanen integrades per la força, el poble de les quals no pot decidir lliure-

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

— LLEVANT MALLORQUÍ —

Tel. 971 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA V LLIBRE

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

PER UNA MALLORCA lliure i socialista

PER UNA SOCIETAT
SENSE CLASSES

AFILIA'T!

**Partit
Socialista de
Mallorca**

Propaganda del PSM (any 1979).

ment per ell mateix el seu futur. La Constitució es fonamentava -i fonamenta- en la "indissoluble unitat de la nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols". Els servils volien que, amb els ulls clucs, acceptàssim aquestes i altres mancances democràtiques. Evidentment, la nostra tasca va anar encaminada en direcció contrària: explicar al poble el que és una vertadera i autèntica Constitució democràtica.

A l'endemà del mítings a l'Escola "Gabriel Alzamora", els oportunistes, la xurma sense principis que es disposava a llançar-se damunt sous i poltrones institucionals oblidant els quaranta anys de lluita antifeixista de tots els pobles de l'Estat, dirien que "el PSM i Xirincans han hecho apologia del terrorisme"

Era la nit del 17-XI-1978. Lluís Maria Xirinacs havia ven-

gut a Mallorca a donar suport a la lluita del PSM (i altres grups que no acceptaven els pactes i claudicacions amb el franquisme reciclat) en defensa d'una Constitució que reconegué el dret de les nacions oprimides a l'autodeterminació. També volíem que, després d'una hipotètica victòria electoral de l'esquerra, es pogués avançar lliurement envers una societat diferent, més justa que la societat de classes basada en l'explotació del treballador. La Constitució pactada d'esquena al poble entre forces pretesament d'esquerres, la burgesia basca i catalana i els hereus del franquisme consagrava el sistema de mercat capitalista com a únic model vàlid (la qual cosa impossibilitava una lluita legal cap al socialisme).

A l'endemà del mítings a l'Escola "Gabriel Alzamora", els oportunistes, la xurma sense principis que es disposava a llançar-se damunt sous i poltrones institucionals oblidant els

Miting del PSM (novembre 1978) a favor de la República i contra els borbons, per l'autodeterminació i el poder dels treballadors. El pare Xirinacs (d'esquerra) explica al nombrós públic les mancances democràtiques d'una Constitució pactada amb els feixistes reciclats. Oportunistes de tota mena i servils feren tot el possible per criminalitzar l'esquerra revolucionària (PSM, OEC, MCI, etc). Xirincans i el PSM foren acusats de fer "apologia del terrorisme" (!).

quaranta anys de lluita antifeixista de tots els pobles de l'Estat, dirien que "el PSM i Xirinacs han hecho apologia del terrorisme". El fet era que, seguint les grans lliçons històriques -la lluita dels nordamericans contra la Corona britànica; la radicalitat burgesa a França l'any 1793 en contra la monarquia i les parasitàries castes aristocràtiques; les ensenyances del Concili Vaticà II que consagraven el dret de l'home i dels pobles a sublevar-se- per tots els mitjans- contra els règims tirànics-, Xirinacs s'havia atrevit a mencionar la justa violència dels oprimits contra els opressors. Basta aquesta lleu menció als drets dels homes i dels pobles a la rebel·lió per criminalitzar-nos d'una forma vergonyosa i indignant! Misèria dels lacais! Quants venuts no veuríem amb els pas dels anys. Allò només era el començament de la campanya permanent que sempre ha existit per dretanitzar el PSM i fer-lo digerible per a Espanya i el capitalisme.

Però aquella nit Xirinacs era amb nosaltres, amb l'esquerra mallorquina que no pactava amb els botxins i els seus hereus

Però aquella nit Xirinacs era amb nosaltres, amb l'esquerra mallorquina que no pactava amb els botxins i els seus hereus. Recordava les seves primeres obres. L'any 1968, Lluís Maria Xirinacs havia guanyat el premi "Carles Cardó" amb l'obra Secularització i cristianisme. El llibre va ser editat per Nova Terra, a Barcelona (hagué una traducció al castellà l'any 1969). Activista cultural de primer ordre, em deia a una carta escrita el 1 de novembre del 1993: "No sóc un escriptor literari. Sóc escriptor de batalla, més preocupat pel contingut que per l'estil". ¿Què podien saber els gasetillers a sou del poder -qualsevol poder men-

tre pagui!-, els que ens acusaven de fer "apologia del terrorisme", de voler bastir un "partit d'il·luminats", el que significava la presència de Xirinacs entre nosaltres, aquell hivern de 1978? La ignorància, la mala fe, l'enveja contra qualsevol principi desinteressat i noble, ha estat sempre la divisa dels servils. Xirinacs era -i és!- uns dels nostres grans intel·lectuals.

La traïció dels líders, crònica de totes les renúncies fetes pels partits d'ordre que pactaren amb el sistema sous i poltrones com a preu a llur traïda a la lluita popular

Entre les seves obres més importants podríem destacar Subjecte (1975); L'espectacle obsessiu (1976); Entro en el gran buit (1976). Aquestes dues darreres obres són els diaris de presó de Xirinacs (anys 1974 i 1975). Més endavant publicà Futur d'Església, un estudi sobre el cristianisme de les Comunitats Cristianes de Base, vetat fins al 1976 per la censura civil i eclesiàstica. El 1977 s'edita Vaga de fam per Catalunya, crònica d'una vaga de fam a propòsit del procés de Burgos (hi hagué traduccions al francès -Les Editions Ouvrieres de París-, l'italià -Coinces Edizioni de Roma- i al castellà -Akai de Madrid). L'any 1978, quan vengué a donar suport el PSM, havia publicat Constitució. Paquet d'esmenes, amb la relació i justificació de cent trenta-quatre esmenes al projecte de Constitució espanyola centralista, antisocialista i antirepublicana que es discutia l'any 1978. L'any 1993 "Llibres del Segle" edità la primera part de La traïció dels líders, crònica de la transició política a Catalunya i de totes les renúncies fetes pels partits d'ordre que pactaren amb el sistema sous i poltrones com a preu a llur traïda a la lluita popular. Ω

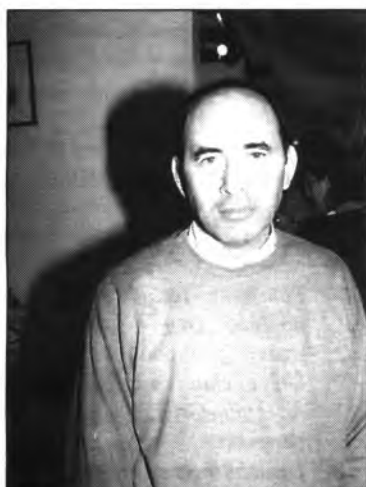
Fa 35 anys que la Família Verd, originària de Sencelles és la concessionària de la marca de tractors John Deere amb magatzem i tallers a son Castelló. Trobarem l'amo jove amb el venedor Paco Rodríguez a la Fira de Llucmajor.

Fa 28 anys que en Caietano Pomar és el cap de ventes d'Osca Maquinària que abans estava a la carretera de Manacor de Ciutat. Ara esta a son Castelló. El trobarem a la Fira de Llucmajor.

Fa 14 anys que en Vicens Ballester de Llucmajor fa mobles tornejats a l'estil mallorquí. El seu telèfon 971120802

Fa 23 anys que en Rafel Cosano regenta la sabateria Cosano al carrer de sant Llorenç de Llucmajor. També era la Fira.

EPII

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

Cap a la segona transició

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITTÜSES

Al final del franquisme -una vegada el caudillo va raure a reposar davall una làpida al Valle de los Caídos- es va dur a terme l'anomenada "Transició" del franquisme a la democràcia. La transició consistí a passar d'una dictadura militar a una democràcia parlamentària, a través d'una mena de consens entre les diferents forces polítiques, una part de les quals procedien del règim i una altra de l'oposició. Hi hagué alguns sectors que en varen quedar fora, que volien que continués el sistema polític anterior -de "democràcia orgànica"-, realment poc homologable a nivell europeu i entorpidor de les relacions exteriors de l'Estat espanyol.

Les escorrialles del règim, emperò,

varen quedar en minoria i el règim autèntic es va integrar plenament a la monarquia parlamentària (tal com havia previst el propi caudillo abans d'anar a reposar a la seua vall). Es passava a l'homogeneïtzació formal de la democràcia, però no es tocaven els pilars fonamentals de l'Estat. Espanya esdevenia una monarquia, es dotava d'una constitució que establia la indissolubilitat de la seua "unitat" i deixava l'exèrcit com a garantia última d'aquesta cohesió estatal. Què més volien? I tot això, a més, era talment inqüestionable.

Les forces polítiques de l'oposició -que aleshores eren totes favorable a l'exercici del dret d'autodeterminació per part de cadascuna de les

tres nacions no espanyoles integrades a l'Estat- varen renunciar a plantejar canvis dràstics a canvi de poder aconseguir aquesta democratització formal del règim.

Ara bé, no varen calcular -o potser sí- que el problema es mantendria latent o directament visible, i que tanmateix caldria resoldre'l al cap d'uns anys.

Actualment, la necessitat d'una segona transició constitueix un tema plenament candent, especialment a Euskadi i a Catalunya. A ambdues comunitats "autònomes", més d'un cinquanta per cent dels representants parlamentaris, democràticament elegits pel poble, no consideren adient l'encaix dels seus respectius països dins l'Estat espanyol. Els partits polítics més votats de Catalunya i Euskadi, juntament amb el BNG, partit nacionalista més votat a Galícia, varen signar no fa gaire la Declaració de Barcelona, on proclamen la necessitat d'un estat confederal i la sobirania de cadascuna de les nacions per decidir el tipus

de relació que volen tenir amb l'Estat espanyol.

Poc més endavant, s'arriba a la signatura de la Declaració de Lizarra, a la qual donen suport tots els partits nacionalistes bascos, i una munió d'entitats de tot tipus (cultural, esportives, sindicats...). Fins i tot a València, els sectors que estan per l'augment de l'autogovern del País Valencià i per l'articulació dels Països Catalans signen la Declaració de València.

Actualment, emperò, si prenem com a referència el conjunt de l'Estat espanyol, apuntarem que no existeix un consens ampli en favor d'aquesta segona transició, ja que es farà des de les nacionalitats sense estat enfront de la cultura política i del sentiment majoritari del poble espanyol. Per tant, hi haurà una diferència molt important, pel que fa a aquesta segona transició, en relació a la primera: no es podrà fer per consens dins Espanya.

Per això consider que l'han encertada plenament les organitzacions que donaren suport a la Declaració de Liza-

rra acudint a Jerry Adams perquè els faci de mitjancer davant Bill Clinton, o adreçant-se a Nelson Mandela -president d'Àfrica del Sud i autèntic expert en transicions democràtiques- perquè donin suport a la declaració i perquè moguin els ressorts internacionals necessaris per fer possible la seua aplicació. Així com l'àmbit dins el qual s'havia de resoldre la primera transició era, necessàriament, Espanya, l'àmbit dins el qual s'ha de resoldre la segona -també necessàriament- és el món.

No dependrà d'un consens entre les nacionalitats i un estat governat per dos partits amb una cultura política tan jacobina i inflexible com el PP i el PSOE la llibertat d'aquestes. Al contrari, la sobirania política dels Països Catalans, d'Euskadi i de Galícia s'aconseguirà a través de negociacions que tendran com a punt clau -molt en primer lloc- Washington, en segon lloc Nova York, en tercer lloc Ginebra, en quart lloc alguna ciutat indeterminada d'Alemanya i en cinquè lloc -només en cinquè lloc- Brussel·les. Ω

Dites relacionades amb els animals

- 1) A bèstia grossa, morral gros. (Quim Gratacós)
- 2) A l'animal donat no li miris el dentat. (Quim Gratacós)
- 3) Al bestiar nafrat, no li falten mosques. (Quim Gratacós)
- 4) Animal desenfrenat, mira'l de lluny i d'amagat. (Quim Gratacós)
- 5) Animal bon menjador, per a tot treballador. (Quim Gratacós)
- 6) Animal maleït, més ben lluit. (Quim Gratacós)
- 7) Animal que no coneguis, no li entris pel darrere. (Quim Gratacós)
- 8) Animal que no coneguis, no li fregues les orelles. (Quim Gratacós)
- 9) Animal que no coneguis, no li peguis. (Quim Gratacós)
- 10) A qui no vol sella, Déu li dona bast. (Quim Gratacós)
- 11) Bèstia de comú, no és de ningú. (Quim Gratacós)
- 12) Bestiar aplegatís tot són cosses i mossegades. (Quim Gratacós)
- 13) Bona pota i bona orella, senyal de bona bèstia. (Quim Gratacós)
- 14) Cadascú parla de la fira segons li va en ella. (Quim Gratacós)
- 15) Calçat d'un peu bé, de dos molt millor, de tres mal ho té, de quatre n'és pitjor. (Quim Gratacós)
- 16) Feu plers a les bèsties i us tornaran guitzes. (Quim Gratacós)
- 17) Mos daurat, regnes de capsana. (Quim Gratacós) Animals de peu rodó.
- 18) Pota sense ferradura, fa mal i no dura. (Quim Gratacós) Animals de peu rodó.
- 19) Una al clau i cent a la ferradura. (Quim Gratacós) Animals de peu rodó.
- 20) Qui maltracta un animal, demostra mal natural. (Quim Gratacós)
- 21) A cavall menjador, cabestre curt. (Quim Gratacós)
- 22) A cavaller nou, cavall vell. (Quim Gratacós)
- 23) A cavaller vell, cavall nou. (Quim Gratacós)
- 24) Al cavall regalat, no li miris el dentat. (Quim Gratacós)
- 25) Amic i cavall, no els canses mai. (Quim Gratacós)
- 26) Cavall alabat, amaga alifaç. (Quim Gratacós)
- 27) Déu et lliuri de pedra, de boira i de cossa d'euga. (Quim Gratacós)
- 28) El cavall de regalo, quan es vell roda la sínia. (Quim Gratacós)
- 29) Fre d'or, no fa cavall millor. (Quim Gratacós)
- 30) L'euga ben cuidada, pel març aparellada. (Quim Gratacós)
- 31) La vista de l'amo engreixa el cavall. (Quim Gratacós)
- 32) N'hi ha molts que es tenen millor a taula que a cavall. (Quim Gratacós)
- 33) No hi ha bon cavall que no es torni rossi. (Quim Gratacós)
- 34) Pel maig el rossi es torna pollí. (Quim Gratacós)
- 35) Per un clau, es perd una ferradura; per una ferradura, un cavall; per un cavall, un cavaller. (Quim Gratacós)
- 36) Qui no treballa quan es pollí, treballa quan es rossi. (Quim Gratacós)
- 37) Qui té cavalls, té treballs. (Quim Gratacós)
- 38) Si vols conservar el teu cavall, no el facis córrer costa avall. (Quim Gratacós)
- 39) Si vols conservar ton cavall, ten-lo ben ferrat. (Quim Gratacós)
- 40) Tot bon cavaller cau, tot bon cavall ensopega. (Quim Gratacós)
- 41) Un vell rossi, cal herba tendra. (Quim Gratacós)
- 42) Val més dir só, que arri. (Quim Gratacós)
- 43) Aburra que crüi, no li diguis arri. (Quim Gratacós)
- 44) Aburro vell, albarda nova. (Quim Gratacós)
- 45) Al'ase i al mul, la càrrega al cul. (Quim Gratacós)
- 46) A l'ase tossut, tant és dir-li arri com só. (Quim Gratacós)
- 47) Al burro vell, poc verd. (Quim Gratacós)
- 48) Al ruc que no vol sella, dona-li bast. (Quim Gratacós)
- 49) Alaba't ruc, que a vendre et duc. (Quim Gratacós)
- 50) Amor d'ase, cossa i mossegada. (Quim Gratacós)
- 51) Ase garroner, no val quarto ni diner. (Quim Gratacós)
- 52) Ase mohí, o molt dolent o molt fi. (Quim Gratacós)
- 53) Ase per la pols, cavall per el llot, matxo per tot. (Quim Gratacós)
- 54) Ase vell, carregat de nafres. (Quim Gratacós)
- 55) Ase vell, carregat de vicis. (Quim Gratacós)
- 56) Ase vell, més matadures que pell. (Quim Gratacós)
- 57) Burro d'or no té orelles. (Quim Gratacós)
- 58) Burro vell, tot són coces. (Quim Gratacós)
- 59) Cada ase s'enamora del seu bram. (Quim Gratacós)
- 60) Cal estacar l'ase on l'amo vol. (Quim Gratacós)
- 61) Com els burros molls, que en veure la càrrega ja suen. (Quim Gratacós)
- 62) Com més brama l'ase, més camina. (Quim Gratacós)
- 63) De l'ase manso tots van a prop, del guít tothom en fuig. (Quim Gratacós)
- 64) Delicat com l'ungla d'ase. (Quim Gratacós)
- 65) El greix d'ase és el més car. (Quim Gratacós)
- 66) El ruc brama, palla vol. (Quim Gratacós)
- 67) El ruc porta picarol i la somera també el vol. (Quim Gratacós)
- 68) Estem fotuts si les burres no fan rucs. (Quim Gratacós)
- 69) Fa de mal xiular si l'ase no vol beure. (Quim Gratacós)
- 70) Ha de valer molt poc l'ase, que no pot estrenar albarda. (Quim Gratacós)
- 71) Japots xiular si l'ase no vol beure. (Quim Gratacós)
- 72) La llet de burra a la nit, al malalt estava el pit. (Quim Gratacós)
- 73) Merda d'ase no fa pudor. (Quim Gratacós)
- 74) Qui diu mal de l'ase, el compra. (Quim Gratacós)
- 75) Qui es fill d'ase, una hora al dia brama. (Quim Gratacós)
- 76) Qui va néixer ase no pot morir ruc. (Quim Gratacós)
- 77) Ruc de somera vella i vedell de vaca jove. (Quim Gratacós)
- 78) Bé lligava la mula i la lligava per la cua. (Quim Gratacós)
- 79) Com les mules guites, com més grans més cosses. (Quim Gratacós)
- 80) Déu ens guardi de mula que fa hui. (Quim Gratacós)
- 81) El matxo del mig és el que rebat les garrotades. (Quim Gratacós)
- 82) El matxo mans, mata el seu amo. (Quim Gratacós)
- 83) El temps fa com la mula, no recula. (Quim Gratacós)
- 84) El trot de la mula tot el dia dura. (Quim Gratacós)
- 85) Mula boja, no es fa vella. (Quim Gratacós)
- 86) Mula guita, de tothom sospita. (Quim Gratacós)
- 87) Mula guita, venta-la prest! (Quim Gratacós)
- 88) Mula mohina, o molt falsa o molt fina. (Quim Gratacós)
- 89) Mula que no veu civada, la sella la té matada. (Quim Gratacós)
- 90) No et fuis de matxo guít. (Quim Gratacós)
- 91) No et fuis de matxo guít, no hi ha animal més traïdor. (Quim Gratacós)
- 92) Pel juliol les mules al redol. (Quim Gratacós)
- 93) Pelanara a Roma, ni bossa buida, ni mula coixa. (Quim Gratacós)
- 94) Per un punt es perd una mula. (Quim Gratacós)
- 95) Qui carro unta, el matxo ajuda. (Quim Gratacós)
- 96) Qui munta la mula, que la ferri. (Quim Gratacós)
- 97) Res més maliciós que un matxo roig. (Quim Gratacós)
- 98) Si vols mula sense vici, vés a peu. (Quim Gratacós)
- 99) Tens més malícia que un matxo roig. (Quim Gratacós)
- 100) No presses mai lo cavall ni pujant, ni costa avall, en camí pla, si, podràs arrencar tot quant voldràs. (Quim Gratacós)

F I R E S D E

Na Fernanda Llabrés de la barriada de son Coc de Ciutat va exposar, juntament an na Dolors Martí des Rafal Vell, paisatges i bodegons pintats a l'oli.

En Xisquet exposà paisatges i marines a la Fira de Lluçmajor.

Fa 8 anys que na Maria Antònia Noguera exposa les seves pintures a sa Fira de Lluçmajor.

Fa 17 anys que en Pere Emili exposa expressionisme intimista a sa Fira de Lluçmajor.

En Martí Montserrat, ciutadà d'ascendència llucmajorera exposà dibuixos i aquarel·les.

En Sebastià Joan Llabrés d'Inca exposà per primera vegada paisatges i figures a la Fira de Lluçmajor. També exposarà al Dijous bò d'Inca la setmana que ve.

Fa 24 anys que na Miquela Artigues fabrica ceràmica al seu taller de Lluçmajor. Va exposar a la Fira.

Fa 8 anys que n'Aurora Riera dels Hostalets exposa pastels a la Fira De Lluçmajor.

Na Margalida Rosselló exposà per primera vegada les seves pintures a Lluçmajor.

En Mateu Palmer, de Ciutat amb el seus Gal·leristes Jaume Manresa de Felanitx i na Joana Andreu de Ciutat de la Galeria Evento. Exposaren a Lluçmajor.

Fa 12 anys que en Bartomeu Mateu de Bunyola esposa paisatges d'oliveres a la Fira de Lluçmajor.

Fa 18 anys que na Cati Aguiló exposa les seves pintures a la Fira de Lluçmajor.

Na Catalina Catany de s'Arenal exposà per primera vegada la seva pintura a Lluçmajor.

L L U C M A J O R

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXVI)

El desgovern oligàrquic: Joan I el caçador (1387-1396)

PER RICARD COLOM -Tlf. 964 207607

1387-1396: Regnat de Joan I, l'Amador de la gentilesa o el Caçador, monarca feble i lletraferit, poc interessat en política i afavoridor de les perilloses oligarquies. El Principat cedirà l'hegemonia a València.

4.2.1387: Una assemblea de teòlegs i juristes aplegada per Joan I per aconsellar-lo sobre el cisma, acorda desfer el còmode *status quo* ideat pel Cerimoniós, i prendre part per Avinyó, tria insensata a causa de la feblesa i divisió de França, la principal valedora avinyonista, entre armanys i borgonyons. Ço valdrà una **aferriçada política anticatalana** dels papes romans a Sicília i Sardenya, i una ineficaç aliança amb França.

1387: Mor el mercader barceloní Narcís Franch, traduí el *Corbaccio* de l'italià.

Bernat Metge és nomenat escrivà de Joan I.

Turmeda, ja adjurat del cristianisme, passa a Tunis, es fa musulmà i canvia els el seu nom pel d'Abdallah (= esclau d'Al·lah).

Joan d'Empúries recupera el comtat per intercessió papal.

Els diners per a la coronació són usats amb altres fins, i Joan I no arribarà mai a tenir una cerimònia de coronació com la dels seus avantpassats.

9-1387: Joan I promulga la pragmàtica de Barcelona: desfà l'intent democratitzador de son pare al Consell Barceloní.

1387-1405: **Culminació a Mallorca d'una llarga crisi** encetada devers el 1330.

1387-1425: Carles III el Noble d'Evreux, principal rei navarrès. Sap controlar la divisió entre la muntanya euskaldun i la plana, més ara-

gonesa.

8.4.1388: Ratificació per Joan I, després de negociacions i entrebancs, de la pau amb la noblesa sarda (els seus cabdills, el matrimoni Bracamonte Doria-Elionor d'Arborea), que semblava segura, però no ho serà tampoc.

1388: Joan I ateny la submissió del Comte d'Empúries, amic i cunyat seu, en preparar una campanya militar contra ell.

El comte-rei concedeix als menestrals barcelonins l'elegir magistrats superiors, però sense poder ser ells elegits.

Pau de Baiona: Els Ducs de Lancaster renuncien al tron castellà a canvi d'elevades indemnitzacions. Casen Caterina, filla del Duc de Lancaster, amb Enrique, primogènit de Juan I.

El Consell de la ciutat de València ordena ampliar el primitiu edifici de les Drassanes (municipals).

Bernat Metge trasllada *Griselidis* de Petrarca a un català d'estructura medieval.

El Consell General de València acorda prendre mesures amb Barcelona i Mallorca, pels molts e grans **damnatges dels infels moros de Barberia, confusió e vergonya de cristians, especialment d'aquesta nació...**

Primeres gestions de la Cort reial sobre el problema de la **remences camperoles**.

Els venecians envaeixen l'Estat català de Grècia. Un grup militar català comandat per Pere-Pau resisteix quinze mesos a l'**Acrópolis d'Atenes** front al florentí Nerio Acciajuoli. La Confederació en crisi es veu incapaç de trametre-hi ajut i el Ducat d'Atenes cau.

Consolat de Mar per a Perpinyà, a imitació del tribunal barceloní del mateix nom.

Jocs florals a Lleida, ocasionals, semblant a l'estil del Consistori de la *Gaya Ciència* de Tolosa del Lenguadoc.

Representació de l'Assumpció de Tarragona, de tema marià.

13.11.1388: **Corts generals a Montsó**, úniques del regnat. Pel braç reial hi acudeixen 19 poblacions d'Aragó, d'altres 19 de Catalunya-Mallorca i 13 valencianes. Una poderosa facció nobiliària dirigida per Alfons de Gandia acusa i demana la destitució de la facció d'en Vilargut. El rei accepta la constitució d'un quart braç de la noblesa del Principat, cosa que els braços eclesiàstic i reial impedeixen (l'afer cuetgerà fins al 1413). El rei, exasperat per la lentitud a obtenir subsidis per a Sardenya i la imminent invasió del comte d'Armanhac, es dedica sovint a caçar, mentre la reina -més política- hi fa de mitjancera. El comte d'Armanhac, aliat dels anglesos i hereu dels reis de Mallorca, pretén encara recuperar Catalunya-Nord i Balears.

1388-1404: Girona recupera població: un 15%.

1389: Caresties.

Els turcs derroten una lliga pansèrbia a la plana de Kosovo, llavors rovell de Sèrbia, i ara albanesa.

Els ingressos tributaris de Barcelona han baixat, d'ençà el 1359, del 84 al 27'1% dels ingressos presupostaris.

Els jurats de València han d'intervenir front a les topades entre assaonadors i sabaters, i autoritzen la importació de cuir castellà amb

garantia de qualitat.

Vicent Ferrer és nomenat predicador general de l'orde dominicà.

Elisabet, filla del darrer Jaume de Mallorca, ajuda el comte d'Armanhac contra Joan I.

Mor al papa Urbà VI, qui havia arribat a torturar els bisbes recalci-trants a Roma. El succeeix un altre napolità:

1389-1404: Papat (a Roma) de Bonifaci IX.

12.7.1389: Els diputats, a Montsó, repliquen les ires reials, tot atribuint la culpa de la lentitud de les corts a les maquinacions i influències dels favorits de la cort, tal acusació provoca una agra polèmica. Els diputats es queixen de Carroca de Vilargut.

11.1389: **El comte d'Armanhac**, aliat dels anglesos, **ha envaït el Rosselló i l'Empordà** i els saqueja. Ocupen Bàscara, assetgen Besalú -que defensa Bernat de Cabrera-, net del conseller assassinat i arriben fins a Girona. Hi ha rumors a Barcelona que el mateix Joan I ha preparat tal invasió per aconseguir subsidis de les Corts.

1.12.1389: Joan I suspèn les corts -teòricament durant dos mesos, però en realitat durant tot el seu regnat- amb l'excusa de la invasió del d'Armanhac.

Ca 1390: Guillem Nicolau, rector de Maella (la Franja), tradueix *Heroides* d'Ovidi.

Anselm Turmeda, ara Abdallah, fa de torsimany del Soldà de Tunis, és casat, té un fill (Muhammad) i escriu en àrab i català.

Principis 1390: El vescomte de Rocabertí, per ordre expressa del rei, acut a Girona per a defensar-la i fortificar-la; mentre l'infant Martí i els

principals barons catalans comanden l'exèrcit reial contra els arman-yaguesos.

Brancaleone Doria és alliberat de llarg captiveri, s'ajunta amb sa guerrera muller i reprenen la lluita.

3.1390: El mateix rei acut al front de batalla.

29.3.1390: El rei signa pau amb Gènova a sant Feliu de Guíxols.

1.4 al 10.4.1390: Les companyies d'Armanhac **es retiren de Bàscara i el Voló i fins els confins del Rosselló**, perseguides pels catalans.

1390: Devers Oriola els almogàvers s'enfronten a tropes granadines.

Els arman-yaguesos continuen uns quants mesos estacionats a la frontera cerdana, fins que els catalans els fan una incursió punitiva per allunyar definitivament el perill d'invasió.

Martí el Jove, nebot del rei, menor d'edat, és promès a la segrestada Maria de Sicília (són cosins germans).

L'escultor Jordi de Déu intervé a les galeries gòtiques del claustre de Ripoll.

Els artesans mallorquins volen fer de mediadors entre ciutadans i forans.

Seguint amb la seva dèria francòfila Joan I es reconcilia amb els Anjou de Provença, pretendents al tron de Nàpols, i pacta el casori de sa filla Violant amb Lluís II de Provença.

Els sards ocupen Logudoro, el castell d'Osilo i Sàsser als catalans.

1390-1396: Mitja anual de viatges de Barcelona a la Mediterrània Oriental: quatre.

1390-1410: Nova guerra de desgast contra l'arxienemiga Gènova. Els genovesos segueixen ajudant els sards, i els catalans els corsos. Ω

LA CULTURA A MALLORCA

Miquel Ferrà i Martorell: Novel·la i Història a Mallorca

Miquel Ferrà i Martorell (Sóller, 1940) ha guanyat, entre molts d'altres, els premis "Ramon Llull" (1985), "Ciutat de Palma" (1987), "Cifre de Colònia" (1989), "Enric Valor" (1995), etc. El nostre guardonat autor ha estat traduït a l'espanyol, el neerlandès i el portuguès. Les seves obres més conegudes són: *La universitat* (VII Premi Nacional de Novel·la Curta Universitària, Salamanca, 1968); *El fabulós viatge del Minerva* (1975); *Memòries secretes de Cristòfor Colom* (La Magrana, Barcelona, Col·lecció "Les aules esteses", 1983); *Contes del Call* (Editorial Moll, 1984); *El xueta* (Editorial Pòrtic, Barcelona, 1984); *El misteri del Cant Z-506* (Planeta, Barcelona,

1985), Premi de novel·la "Ramon Llull 1985"; *No passaran!* (finalista del Premi "Sant Jordi 1984", publicat per Edicions Proa el mateix any), que narra la història del batalló de les Brigades Internacionals Abraham Lincoln; *La guerra secreta de Ramon Mercader* (La Magrana, 1987), novel·la que desenvolupa la vida i miracles de l'assassí de Trotski, el militant barceloní del PSUC i agent al servei de Stalin, Ramon Mercader; *Contes tatars de Mallorca* (Edicions de l'Abadia de Montserrat, 1988); *Catalan Western* (l'Abadia de Montserrat, 1982); *Crònica de Guineu*, Premi "Ciutat de Palma 1987" (Laia, 1988); *La Madona del Mar i els pirates*, Premi "Cifre de Colò-

nia 1989" (La Galera, 1989); *Sóller, imatges d'ahir* (Miquel Font, 1990); *La Dama de Boston*, història de Mary Griffith Hunter, l'única dona enterrada en el cementiri nord-americà de Maó (Miquel Font, editor, Col·lecció Evast e Aloma, Ciutat, 1990); *Tirant lo Blanc. La vida cavalleresca a les Illes Balears*, edició commemorativa del V Centenari de Tirant lo Blanc, on es fa una breu anàlisi dels textos de la novel·la de Joanot Martorell; *Allah Akbar, el morisc*, l'epopeia d'Ahmed Al-Farrasí, un morisc valencià del segle XVI, Premi "Ciutat d'Alzira 1990" (Edicions Bromera, 1990); *L'ahir i l'avui de la cuina mallorquina*, una història de la gastronomia de Mallorca amb documents, anècdotes,

referències literàries i reconstrucció de receptes antigues (Publicacions de Sa Nostra, 1992); *Enigmes de la nostra història*, un recull de textos que descriuen misteris o formulen hipòtesis sobre persones o coses balears (Documenta Balear, 1992); *Contes a Marina* (1992); *La veritable història del Capità Aranya* (Edelvives, Col·lecció Ala Delta, 1992); *Sollerics arreu del món* (Miquel Font, editor, 1992); *Cap de turc* (Miquel Font, editor, 1993); *Contes àrabs de Medina Mayurka* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993); *Clar liri d'aigua*, una novel·la urbana (Llibres del Segle, Girona, 1993); *El soldat desconegut*, una narració basada en l'aventura dels voluntaris catalans

a la Primera Guerra Mundial (Edicions Bromera, 1993); *La primavera romana del Cardenal Despuig*, novel·la situada en el clima de l'ocupació napoleònica de Roma on el cardenal mallorquí Despuig salva al Papa Pius VII de morir assassinat pels jacobins (Miquel Font, editor, 1994); *L'espiadimonis*, Premi "Enric Valor 1995" (Edicions del Bullent, València, 1996); *Llegendes i tradicions de les Balears* (Documenta Balear, 1995). Sens dubte, Miquel Ferrà Martorell és un dels escriptors més significatius de l'actualitat literària de Mallorca. Les seves publicacions, el constant guardons que ha rebut, així ho confirmen. Ω

(Redacció)

L'esperit republicà La qüestió alemanya a Mallorca (II, 2)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Per motius de qualque error en la transmissió de dades electròniques, el meu article de l'1.10.98, va quedar mutilat. Aquesta és la segona part que ara es publica, part que consider més sucosa que la primera.

(A vegades, l'alè de la Història té una durada de mil anys. Els visigots i els francs, pobles germànics que sotmeteren els diversos pobles de la península Ibèrica (i no el de les Illes Balears) i de la Gàl·lia abandonaren per decisió política la seva llengua pròpia, germànica, i adoptaren la llatina. No així altres pobles de la Germania - els anglos, els saxons, per exemple - que es mantingueren fidels a la seva llengua. L'aristocràcia franca, amb el consens del seu poble, amb l'objectiu d'assegurar el seu imperi sobre els pobles gals, es llançà pel camí d'una estratègia inaudita: adoptar la llengua llatina, la religió cristiana i, sobre tot, l'organització política de l'església Catòlica Romana. Semblantment feren els visigots a l'Hispania. Un dia hauríem de dedicar un escrit per explicar aquest terrible fenomen).

És urgent i necessari que els catalans facem a miques la campanya propaganda permanent de l'eix París-Madrid-Roma, campanya amb la que pretenen confondre'ns culturalment i política. L'Eix manté una confrontació secular amb Germania, sobre tot, a partir del triomf de la Reforma d'En Luter. Hauríem de veure clarament que el nom no fa cosa, que l'anomenada République Française allò que ha estat - i és ara mateix - és una màquina bestial - contra la Humanitat - per establir un real Imperi Francès als cinc continents. La política expansionista dels francesos no tenia cap més altra limitació que la pròpia força militar; mentre que s'anomena Imperi Germànic a allò que no tenia res a veure amb l'ocupació militar. Al 1520, el dit Imperi no era sinó un conglomerat de pobles i ciutats tots ells - en qualque excepció - de llengua i cultura germànica i amb un grau d'autonomia política quasi sobirana. D'aquest dit Imperi en sortirà, al segle dinovè, el nou Estat, Alemanya - Deutschland -.

Sembla fet a mida per a testimoniats dels mallorquins: Na George Sand és, sens dubte, el personatge francès més cèlebre entre els que han fet estada a Mallorca. El seu llibre "Un hiver á Majorque" (lectura quasi obligada per als estrangers interessats amb "trets diferencials" dels mallorquins) és un paradigma de la pesta parisenc. A Mallorca estant, al 1840, Na George Sand només va voler veure

allò que li havien ensenyat a París sobre Espanya i els espanyols; cega, ni es va assabentar de que els mallorquins parlaven català. Tot el llibre és una mostra de notable manca de curiositat intel·lectual. El seu esquema era: una parisenc superior en terra de salvatges espanyols que parlen "patois". Això és, una mala pècora. El "tour" a Valldemossa, de cada vegada més, resulta ridícul i insultant per a l'auto-estima dels mallorquins. L'estada d'uns mesos d'En Chopin a Valldemossa continua essent un xou bàsic de les ofertes de les agències de viatges; fins al punt que per a molts de "guiris", de Valldemossa només recorden el nom del compositor (Valga'ns Déu).

Pel contrari, El testimoni alemany és extraordinari: l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria. Va quedar enamorat de Mallorca i dels mallorquins fins al punt d'invertir gran part de la seva fortuna en compres de finques a Valldemossa (1867). Es va establir a Mallorca i aquí va deixar descendència. No tan sols va aprendre a parlar català, sinó que semblava un mallorquí més. El seu testimoni més notable, paradigma de l'esperit germànic, és la seva obra monumental "Die Balearen", Les Illes Balears, en deu volums, tresor sense parió, insubstituïble per a conèixer de primera mà la realitat econòmica, social, cultural i humana de la Mallorca de finals de segle.

Fa uns dies, 13.9.98, la premsa es feia ressò d'un esdeveniment social on tornava a posar-se de manifest aquest esperit alemany a què em referia. L'ajuntament d'Alcúdia retia homenatge a l'editor alemany En Reinhard Mohn, president de la Fundació Bertelsmann que promou la preservació dels valors culturals propis de cada localitat. Gràcies a la seva iniciativa es creà la Biblioteca de Can Torró d'Alcúdia, ciutat on hi té la seva segona residència des de fa 30 anys. El batlle, En Miquel Ramis, del P.P., tot i ésser català i declarar-se impulsor de la llengua, féu el parlament en espanyol; mentre que l'interpret d'en Mohn, a indicació seva, ho feia en català. **El Poder visigot, sigui P.P. sigui PSOE, imposa la norma - que contradiu la Carta de les Llengües - segons la qual el català ha de restar absent en tots els esdeveniments internacionals.** Ω

Dia Internacional per a la reducció dels desastres naturals

Amb motiu del Dia Internacional per a la Reducció dels Desastres Naturals volem manifestar la nostra preocupació davant l'actuació de bona part de les institucions públiques i moltes empreses privades (amb el consentiment i/o autorització dels organismes públics), que contribueixen a agreujar els desastres que ja succeeixen a conseqüència de l'acció humana de forma involuntària o clarament intencionada: incendis, contaminació d'aqüífers, etc.

Però més lamentable resulta que les inundacions que se succeeixen any rere any siguin resultat d'una política urbanística i d'infraestructures viàries que pretén desviar i limitar el curs natural dels corrents d'aigua o bé permet edificacions sobre llits de torrents, rieres i aiguamolls amb el consegüent perill per a les persones. A més, cal afegir-hi la manca de neteja, manteniment i adequació del llit i les voreres de molts torrents cabalosos a les illes Balears i Pitiüses.

La contaminació aèria i dels aqüífers també pot esdevenir un altre exemple qualificat algun dia de desastre natural, quan tots sabem que els fums, cendres i escòries de Son Reus no són precisament un fenomen de la natura.

Avui seguim posant els obstacles necessaris a la natura perquè demà els mitjans de comunicació es facin ressò, malauradament, de qualsevol mal anomenat "desastre natural" de proporcions considerables. Serà la crònica d'una desgràcia anunciada i de la qual se n'hauria de responsabilitzar penalment els qui d'alguna manera l'han possibilitat. Ω

ERC-Mallorca
Àrea de Comunicació

Ara els nostres rius desemboquen al Palau Robert.

Els rius de Catalunya són molt més rics del que t'imagines. Són tot un món per descobrir. Amb el seu misteri. Amb la seva pròpia fauna. Amb la seva mitologia. Amb el seu passat. I també, amb molt de futur. I és que ara, a Catalunya, els rius tenen i ens donen vida. Redescobrim i conservem la seva magia. Perquè els nostres rius són un patrimoni de tots. Ara, a Catalunya, els rius són rius. Viu-los al Palau Robert a partir del 6 d'octubre a l'

Exposició **Les veus del riu.**

Generalitat
de Catalunya

Ara és demà

Agbar

COORDINADORA
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLENGUA CATALANA

AUCA DE LA NORMALITAT

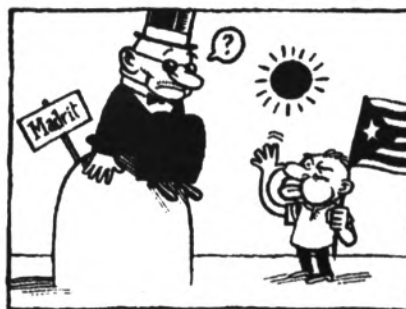
- Quan el mal ve d'Almansa a tots alcança

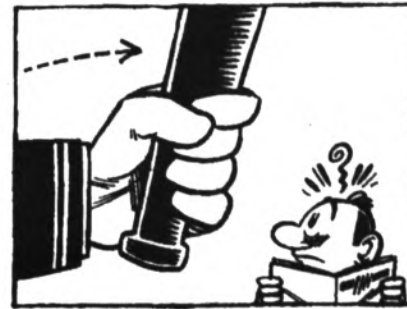
1 - Des del temps de Felip quint fins avui, el segle vint.

2 - Nostra llengua hem mantingut i hem anat fent tururut.

3 - Pam pipa i botifarra al govern central bandarra.

4 - Que amb decrets, lleis i sancions ens negava les raons.

7 - com la llengua s'afebleix i ningú la protegeix?

8 - Volem ser un poble normal per poder viure com call

9 - Que no haguem de traduir de la llengua del veí.

10 - Quan anem a veure cine o ens prenem la medecina.

13 - No volem renunciar a fer vida en català.

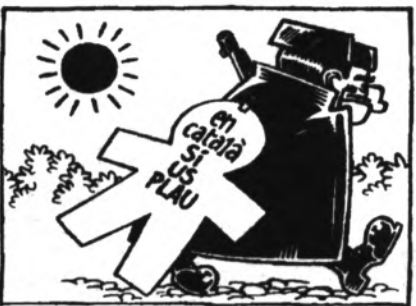
14 - «El que cal és paciència, no atemptar a la convivència».

15 - Això ens diuen a Madrid i algun bord i ressentit.

16 - ¿I per què no es donen ànsia i accepten amb tolerància

19 - I exigim el català que de bon escoltar fa.

20 - Car no és, ni pot ser, no cap mena d'imposició.

21 - Perquè és la llengua d'aquí, llengua pròpia avui i ahir.

22 - Que perquè ho sigui demà cal per llei normalitzar.

ACIÓ

Versos: Joan Vilamala

Dibuixos: Manel Fontdevila

Promou: Coordinadora d'Associacions
per la Llengua Catalana

1- Nos expressar
ar, i en català.

6- ¿I amb vint anys d'autonomia
hem de veure nit i dia

11- En el supermercat
quem tot al comptat.

12- Que no som de Déu, nosaltres?
Doncs volem fer com els altres.

17- ¿Una nació sense estat
ol viure amb dignitat

18- ¿Cómo dise?
¿I a la llengua ser fidel?
Que no ens prenguin doncs el pèl

24- En dubti jo li dic
peix gros es menja el xic.

24- Permeteu-me doncs que acabi
amb allò que deia el savi:

El caràcter antidemocràtic de la transició

No passa cap dia sense que algun dirigent polític proclami, de manera solemne la vigència de la Constitució del 78 i comini als altres dirigents polítics a ser-li fidels i a cercar en les institucions d'aquest règim la solució a tots els problemes. N'Aznar, en Gonzalez, en Duran i Lleida, en Borrell i el mateix Arzalluz mantenen una caparruda rivalitat en aquest aspecte.

Però quan la Comissió Executiva del PSOE, en ares a aquesta lleialtat constitucional, se sotmet al Tribunal Suprem acatant la sentència contra en Barriónuevo i en Vera, no pot denunciar a "qui des de la oposició i ara des d'altres responsabilitats de govern, ha tractat de condicionar l'actuació de la justícia... Han pretès que la justícia, més que un poder de l'Estat, sia un instrument del poder". En Felipe Gonzalez acusa n'Aznar de muntar una operació política en la que el suprem ha caigut en part, "trencant els valors de la primera transició. El propi Aznar, el primer dia del judici, ens digué als socialistes que tinguéssim paciència perquè això no havia fet més que començar". Denúncia una ruptura del joc democràtic: "el 1989 el PP deslegitimà el resultat de les eleccions, en el 93, senzillament no l'acceptaren i cregueren que en els procediments per a guanyar podien arribar fins i tot a posar en risc l'estabilitat de l'Estat". Malgrat tot, el PSOE no va ser tan miserable amb en Suarez i en Calvo Sotelo, que feren el possible "per les llibertats i la democràcia. Ni tan sols amb els governants actuals.

Li mancà temps a n'Aznar per cridar-los a "respectar la llei" mentre que altres acusen al PSOE d'anar-se a la muntanya.

Per la seva part, els representants de Convergència, Unió, PNV i el Bloc Galego, feren la seva Declaració de Barcelona, reivindicant el reconeixement de les nacionalitats en el marc de la Constitució del 78 per la qual cosa es disposen i proposen, entre altres coses, una negociació política i una reforma del Tribunal Constitucional a fi que interpreti la Constitució en el

sentit de reforçar les competències autonòmiques (el portaveu del PNV, senyor Egibar, a *El País*, el dia 19 d'Agost). Adjuntaren un document de treball que parla d'anar a un estat plurinacional de caràcter confederal. De seguida, dirigents del PP i del PSOE denuncien una "puntada de peu a l'entramat autonòmic i constitucional (R. Jauregui). Els signants de la Declaració de Barcelona assenyalen que qui romp la "lleialtat constitucional" són els qui escatimen i neguen l'autogovern amb lleis com la LOAPA (lleí sobre les autonomies acordada per UCD i PSOE després del cop d'Estat de febrer del 81).

D'aquesta manera, quan manquen uns mesos per que faci vint anys, la Constitució de la "monarquia parlamentària", i amb ella tota la "transició" estan essent qüestionades d'arrel pels mateixos que es desfan en juraments de lleialtat.

No és gaire difícil comprendre per que. El primer judici als GAL ha duit a una sentència que ha de reconèixer delictes de terrorisme comesos per aquest Estat. Haurien de seguir els judicis de vint-i-vuit assassinats, en els que estan imputats alts càrrecs de la Guàrdia Civil del sevei d'intel·ligència militar... Alguns afectats amenaçen en tirar de la flassada sobre assassinats comesos entre 1974 i 1982. Una llarga trama de crims la impunitat dels quals durant quinze i vint-i-cinc anys posa en tela de judici al conjunt de les institucions sorgides de la transició.

Per altra banda, l'euro, el Banc Central Europeu, les directrius presupostàries de la Unió Europea, qüestionen d'arrel la sobirania i les estructures de l'Estat. Els signants de la Declaració de Barcelona no són els únics en qüestionar-les: el projecte d'Estat i de l funció Pública remès pel govern d'Aznar a les Corts i rebutjat pel Consell d'Estat vol obrir camí a aquest desmantellament.

En definitiva, l'aparell franquista i la Unió Europea, grans beneficiats del consens de la transició, segueixen recolzant-se en la Constitució. Però cada u pels seus motius, volen

anar més lluny. I aquí s'obri una fractura que ningú sap com ha de tancar.

El cas és que al treballador se li exigeixen nous sacrificis, des de la moderació salarial a la desreglamentació de la jornada, passant per l'atac a la protecció social i els serveis socials. Li ho exigeixen el Govern, les Corts, els Tribunals la legitimitat dels quals està en tela de judici.

Als empleats dels serveis públics, per exemple, se'ls nega el dret a la vaga (via serveis mínims) en nom de la Constitució del 98. La majoria dels empleats públics tenen a més, negat el dret a la negociació col·lectiva i la mateixa Constitució nega la estabilitat laboral d'interins i contractats.

Tot això s'utilitza per a aplicar les exigències dels tractats de Maastricht i Amsterdam, que sotmeten els països a la llei "dels mercats", la qual cosa és el saqueig de les conquestes socials per alimentar l'especulació.

I ara que l'especulació enfonsa els mercats i amenaça les bases econòmiques de les nacions, la Unió Europea exigirà a n'aquest govern, aquestes Corts, a les Autonomies, que facin pagar als treballadors els plats trencats.

No tenen cap legitimitat.

Vint anys duent a l'atur, a la bancarrota de les nostres conquestes socials. Però, a la vegada, han desemmascarat el caràcter antidemocràtic de la transició, de les institucions de l'anomenada (amb nom insòlit en el dret constitucional internacional) "Monarquia parlamentària".

Els treballadors i els pobles d'Espanya tenen avui, davant la crisi política i la bancarrota econòmica, un interès comú: acabar amb el frau de la transició, posar fi a aquest règim, aixecar altres institucions democràtiques, instrument de la sobirania popular. En lo substancial, aquesta aspiració democràtica es compartida pels treballadors i pobles de tota l'Europa, espoliats, estafats i burlats per l'Europa de l'euro. Ω

Pere Felip i Buades.

L'ESTEL

EL DIARI DELS
MALLORQUINSSUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 971 26 50 05

CASABLANCA
café

C/. Milán, 21 - Esq. C/. Canas
Tl. 971 49 05 08 C.P. 07600
Playa de Palma S'Arenal

En Víctor Garrido (Garri), exposà per primera vegada les seves imatges mallorquines a la Fira de Llucmajor.

Fa 4 mesos que n'Andreu Rigo i na Miquela Coll regenten el Bar can Toni a la Plaça de s'Ajuntament de Porreres.

Fa 9 mesos que en Miquel Cervera i na Bàrbara Picornell regenten al Bar Can Botera a la Plaça de l'Ajuntament de Porreres. En Tomàs Moll, de nacionalitat alemanya va regentar aquest bar durant 12 anys. Ara el duen ells que són els propietaris de la casa. Són del Mallorca a rebentar.

SA CAPOLADORA Lizarrako akordioa

Els poders espanyols s'han posat massa nerviosos per pensar que la cosa va de broma. La treva d'ETA, la possibilitat d'una pau a Euskadi que permeti validar els resultats d'un previsible referèndum sobre l'autodeterminació, resulta un contratemps per als seus plans per mantenir la unitat d'Espanya. Els "demòcrates" espanyols potser hauran d'explicar qualche dia perquè no accepten la voluntat d'autodeterminació de la majoria dels ciutadans bascos, o potser resulti que la sobirania només recau sobre el poble quan convé als espanyols, en una nova lectura del que es pot considerar com a "democràcia". Ara per ara, als espanyols encara els resta la possibilitat d'una ETA-Autèntica, més o menys controlada, que ells veurien amb bons ulls i que els permetria mantenir les actuals regles del joc si no fes un "desastre" com el de l'IRA-Autèntic. Temps al temps.

PSM vs. UM

Des del PSM no es perd cap oportunitat per criminalitzar UM pels seus passats tractes amb el PP. Una mostra la trobam als freqüents articles d'opinió que publica el Diari de Balears. A UM se li nega la possibilitat d'evolucionar cap a posicions diferents de les passades, però al PSM se li ha de perdonar tot, fins i tot el fet de tenir com a principal referent -i soci europeu- una coalició, CiU, que ha pactat amb el nacionalisme espanyol més intransigent, és a dir PSOE i PP. Política d'espardenya i de sagristia.

Avortament

Els diputats del Congrés espanyol han votat contra la lliure voluntat de les dones a avortar. Les diputades són una minoria: els homes han tornat a decidir el futur de les dones. Els conservadors i les jerarquies reaccionàries de l'església catòlica han comptat amb el suport de la majoria dels diputats de CiU, coalició que a Europa també representa els mallorquins que votaren el PSM i que a Estrasburg voten amb aquesta mateixa tendència conservadora. Si el referent del PSM és aquest, per què es fiquen tant amb el caràcter pretesament conservador de UM en comptes de criticar els seus socis? Viure per veure.

Espanyols violents

Dos joves militars de carrera passejaven pel carrer de Sant Miquel i xerraven alçant prou la veu com perquè els altres passejants els sentissin. Comentaven les declaracions d'Arzallus i opinaven que el govern espanyol hauria d'enviar agents del CESID per eliminar-lo. Militars primitius d'un poble agressiu. Ω

Cacera de Bruixes del PP a Castalla (País Valencià)

Las Provincias, el llefiscós pamflet naziespanyol de València, que es dedica des del 1977 a una manipulació i tergiversació brutal i sistemàtica del fet nacional al País Valencià, han llençat una de les seves típiques caceres de bruixes: el fet que el claustre de l'Institut de Castalla (l'Alcoià) posàs el nom d'Enric Valor, escriptor catalanista nat en aquest poble, al propi institut, ha provocat les ires de la inquisidora general "del Regne", la goebbeliana racista (anticatalana) Mª Consuelo Reina, militant ultra en un altre temps, muller de l'exdirector de TVV-C9 i propagandista oficial de Zaplana (*leguleya* en la seva llengua).

Ha "acusat" Enric Valor de "catalanista" del Bloc. El PP del "Regne", sempre obedient a aquesta sàdica gàrgola, ha ordenat a través dels seu batlle a Castalla l'eliminació del nom d'Enric Valor de l'institut, entre les protestes dels professors.

Envieu les vostres adhesions a: Claustre de Professors Institut "Enric Valor"- Castalla 03420 L'Alcoià.

I les vostres protestes contra la fura Mª Consuelo Reina a: 900500815 (trucada de franc al "Cabinista", secció feixistoide d'aquest oiós diari). Ω

Jaume Tallaferro

La discriminació dels inmigrants a Catalunya

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Acabo de rellegir de nou l'article de n'Encarna Parreño intitulat "Els 'mocs' borbònics", aparegut en L'Estel el 15 de juliol; i he de dir que n'Encarna té tota la raó en el que diu.

Jo, a l'igual que ella, sóc un català nascut de la immigració. I jo també n'estic fart dels quatre saberuts pudents estil Fernández Díaz, Vidal Quadras i d'altres carronyes merdoses espanyolarres que pul.lulen per Catalunya "defensant-nos" als nous catalans (immigrants i els seus fills i nets). Tots aquests dels Foro Babel, Coordinadora de Padres en Defensa del Castellano (CADECA), Asociación Miguel de Cervantes,...; no ens representen, ni de bon tros, als nous catalans. A cas pensen aquests espavilats que tenim tan poc coeficient intel.lectuals com ells, i que no som capaços d'aprendre a parlar i escriure el català?

Aquests del PP-PsoE, els Jiménez Losantos, Amando de Miguel, Antena 3, Tele 5, COPE, El Mundo, El País,...; són els hereus directes d'aquells cacics explotadors que esclavitzaven les nostres famílies a Andalusia, Múrcia, Castella o Galícia. Milers de famílies humils hagueren de deixar els seus pobles i emigrar per a poder menjar, perquè en els seus països d'origen molts cacics espanyols, fins i tot, tenien "dret" de cuixa sobre les noies que havien de deixar-se violar pel "señorito" de torn, que no era sinó un puto espanyol fill de porca.

Aquests valents immigrants arribats a Alemanya, Euskadi, Holanda o Catalunya havien de guanyar-se la vida com podien, treballant des de que no es veia al matí fins que no es veia a la nit. Ma mare, per exemple, amb dotze anys es llevava a les cinc de la matinada per anar a treballar a una fàbrica. I encara existien famílies amb pitjor sort, que vivien en barraques en situació infrahumana i que no tenien gairebé diners per a mantenir a les seves famílies. Espanya els deixà tirats i no els ajudà en res.

Ara, anys després, molts dels fills i filles d'aquells immigrants som gent culta que, fins i tot, estudia carrera universitària. A nosaltres ja no ens poden enganyar com feien amb els nostres incults pares. Nosaltres no necessitem tota aquesta escòria espanyolarra que ens voldria veure treballant al camp del "señorito" a canvi d'un tros de pa dur caigut de la taula de l'amo. No senyor, nosaltres som gent orgullosa. Els nostres avis i pares eren pobres, però no idiotes. Nosaltres, els seus descendents, tampoc no som idiotes. De fet, som tan intel.ligents que aprenem llegües diferents a la dels nostres pares, així els nous catalans parlem i escribim sense dificultat el català, que és

l'idioma de la terra que estímem i que ens va veure néixer.

Nosaltres no necessitem que tota aqueixa gentussa pagada per Espanya ens defensi, ja ens sabem defensar nosaltres solets. Les emissores de TV espanyoles, els diaris espanyols i demés dropes espanyols que viuen del conte, i que mai no s'han hagut d'esforçar en treballar i en guanyar-se la vida amb suor, com sí que feren els nostres avantpassats, necessiten crear un clima anti-català per a poder viure del conflicte. Volen trencar la societat catalana a l'estil d'Irlanda del Nord, volen que la societat catalana quedi dividida entre catalans autòctons i nous catalans. El desig de tots aquests merdes es practicar la segregació en les escoles: col.legis per a catalanoparlants i col.legis per a castellanoparlants (igual que en temps de l'apartheid a Sudàfrica o de la segregació racial als EE.UU. existien escoles per a blancs i escoles per a negres). Ells voldrien que els vells catalans i els nous catalans ens matéssim entre nosaltres a base de plaçar-nos bombes, com passa a Irlanda del Nord amb els republicans i els unionistes. Els mitjans de manipulació de l'Estat espanyol volen sang i fetge pels carrers de Catalunya, que és això el que guanya audiència. Aquests terroristes de la ploma i la càmera volen violència, que és el negoci del segle XX i ho serà del XXI. Són com voltors, com rates, que viuen de les despulles dels morts i de les escombraries. Doncs amb mi que no comptin, jo sóc català orgullós de tenir arrels andaluses i portugueses (de Galícia), i estic orgullós de parlar una llengua tan culta com la catalana (que és la llengua en la que mai no parlaren ni Franco ni José Antonio Primo de Rivera).

Els nous catalans sí és cert que patim una forta discriminació a Catalunya. Patim discriminació a l'anar al cinema i veure que no hi ha cap pel.lícula en català; patim discriminació a l'entrar en un videoclub i no trobar-hi cap pel.lícula en català; patim discriminació quan molts estem aturats i el rei Borbó té un sou de vuitanta milions de pessetes al mes; patim discriminació quan viatgem en cotxe i ens cobren peatge en les nostres pròpies carreteres; patim discriminació quan Espanya ens segresta i ens obliga a fer la mili o la PSS; patim discriminació quan l'Estat ens roba el fruit del nostre treball i se l'emporta a Madrid. Patim discriminació.

Que no ens enganyin, paisans andalusos, murcians, gallecs, aragonesos, asturians o castellans; aquests peperos i psoeros són els nous cacics que, no satisfets amb xuclar-li la sang als nostres pares i avis, ara venen a per nosaltres. Que no ens enganyin. Ω

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

Ciutat de Mallorca 1976: Els darrers presos polítics

Desembre de 1976: en aquest cotxe són portats a la presó de Ciutat els militants antifranquistes Jaume Obrador, Josep Capó i Miquel López Crespi per haver estat sempre a l'avantguarda de la lluita per la llibertat del nostre poble.

El diari *Última Hora* (30-XII-76) feia un resum de les declaracions que li havien fet els membres del Comitè de Solidaritat amb els Presos Polítics. Explicava Juan R. Villaverde en el diari abans esmentat: "En los locales de la Obra Cultural Balear se reunieron anoche cinco representantes del Comité de Solidaridad para tratar de aclarar la participación de dicho comité frente a los ex-presos políticos detenidos: Margarita Chicano, M^a del Carmen Giménez, Mª Dolores Montero, José López y Juan Coll (este último pendiente de ser procesado el día 31 y perteneciente al partido político OIC)".

Aquest Comitè explicava la manca de participació de les forces pretesament d'oposició en el treball d'aconseguir reunir diners per a pagar les fiances dels expresos polítics. Els problemes venien donats per: 1er) la manca d'operativitat de la Comissió muntada per a recollir els diners (indiferència davant aquesta problemàtica, manobres de distracció quan no boi-

cot actiu); i 2on) impossibilitat de trobar un local adient per a realitzar el recital de solidaritat. "Según sus declaraciones [del Comité de Solidaridad amb els presos] el programa de acción de dicho Comité se ha planteado a dos niveles básicos: uno económico-jurídico y otro político. Al respecto del primero se formó una Comisión económica que ha tratado de reunir fondos para pagar las fianzas que pedían por los presos políticos detenidos. Para reunir dichos fondos se trató de organizar un festival en el cual deberían participar Quintín Cabrera, M^a del Mar Bonet, el grupo UC, etc., pero tuvieron el problema del local donde organizarlo". Sortosament no tot eren problemes i entrebancs: mentre els pretesos representants de l'"oposició" anaven posant impediments a qualsevol iniciativa de solidaritat, artistes de la categoria d'un Joan Miró, per exemple, donava un quadre en el qual havia escrit "Amnistia als meus amics de Mallorca" per tal d'ajudar a recollir diners. Finalment Margarida Chicano,

M^a del Carmen Giménez, Mª Dolores Montero, José López i Joan Coll deien: "En cuanto a la acción política... denuncian la escasa participación solidaria por parte de muchos partidos, excusándose [els partits de l'Assemblea] en el referéndum, sobre el cual centraron toda su participación política, pero que a posteriori de dicho referéndum siguen igualmente inhibidos".

Però de tota aquesta misèria insolidaria ordida pels estalinistes mallorquins del PCE, el més trist era que fins i tot les Associacions de Dones que aquests provaven de teledirigir també es varen desentendre de la qüestió. Molta solidaritat de boqueta, molta declaració pública en favor de les dones, però el cert és que quan -en els mesos de novembre i desembre de 1976- hi hagué una autèntica necessitat solidària, aquest tipus d'organitzacions d'"oposició" feien aigua a les totes. Les detingudes polítiques que juntament amb nosaltres (presos d'OEC, MCI, PORE i independents) (1) -elles romanien a la presó de dones- havien patit la tortura de la repressió, una vegada posades en llibertat, denunciaren de forma valenta i decidida la vergonyosa actitud dels fantasmals organismes femenins que depenien dels sectors reformistes. En una informació apareguda en el mateix *Última Hora* que comentam (30-XII-1976), M^a del Carmen Giménez i Mª Dolores Montero criticaren la inacció de l'Associació de Dones en la lluita per l'amnistia. Aquesta agrupació demanà públicament perdó per la seva manca d'activitat solidària i provà de defensar-se explicant que desconeixen la situació repressiva a l'interior de la presó de Ciutat. (Fons de Documentació Antifeixista-FDA). Ω

(1) Pel desembre de 1976, els presos polítics que hi havia a la presó de Ciutat eren: Xavier Serrano, Pere Ortega, Jaume Obrador, Mª Dolors Montero, Ramón Molina, Antoni López López, M^a del Carme Giménez Ruiz, Isidre Forteza, Manuel Carrillo, Josep Capó i Miquel López Crespi.

Fa 3 anys que en Joan Oller és el president de l'*Espanya de Lluçmajor*. Un club que enguany celebra el 75è. Aniversari. Només hi ha 4 o 5 clubs de futbol a Mallorca que tinguin aquesta edat.

És el primer any que na Francesca Lla-brés d'Establiments exposa els seus quadres abstractes i les seves escultures en pedra i llautó a la Fira de Lluçmajor.

Fa 4 mesos que n'Esperança Zanutera ha obert l'*Agència d'Assegurances Winterthur* a la ciutat de Lluçmajor.

Na Caterina Serra Quintana i n'Antònia Planes, totes dues de Coll d'en Rabassa, exposaren olis a la Fira de Lluçmajor.

En Joan Lainez és l'amo jove de la *Fusteria Lainez* de Lluçmajor. Un jove innovador que dona nou impuls a la fusteria dels seus majors.

En Jumbo Richartz i na Hanelore Juchen treballen el vidre fus a una casa de son Rubí de Lluçmajor. Posaren la seva para-deta a la Fira de Lluçmajor.

Bernat Vidal, el seu germà Antoni, Biel Ferragut i Joan Antoni Thomàs, estan associats per dur el *Taller Illa Motors* de Lluçmajor. Són representants de les marques Land Rover i Rover.

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palma-nova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Sole-dat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (any 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Cerc casa amb piscina, 3 ó 4 habitacions per a temporada d'estiu 1999. Tlf. 971 86 40 91.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meua per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualque vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arregla. Electrònica J. Garcies. C/Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cobres. Tel. 971477217.

PERSONALS

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somneu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a: En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir

sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Óscar, C/Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al-lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. M'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escrivir-me amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1^a 3^a-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'esparyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en termes de parella i català. Prometo respondre. La meua adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boscán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al-lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al-lota formal per una relació seriosa de parella. Escriviu-me: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interestsats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a Festiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriviu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. No minusvàlid. Voldria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tenguí bon caràcter, culte, es senti sola. Escriviu-me a la Bústia Postal 163 -08400 Granollers (Vallès Oriental).

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona inde-

pendent i intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principi, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'enseñament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traidors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjami Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc., sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337. 200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu

connectar: ACPV @ vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusia. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyansa a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Córdova.

Si ques rebre el Puxa Asturias en to casa, y de balde, sólo tienes qu'enviar la direicion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2^a-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139-22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Ofereim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Castellà!! Vine a veure'ns!! Assagem els disabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414. Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscribiu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7-43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeu-vos a: *Llengües Vives*. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2-01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca

Centre d'educació de persones adultes la Balanguera. Som un centre (gratuït) depenent de la Conselleria d'Educació del Govern Balear. Tenim places lliures per cursar el següent estudi: Graduat escolar, modalitat presencial i distància, preparació Proves no Escolaritzades, FP 1 especialitat administrativa; alfabetització; formativa comuna, Informàtica, Ball de Bot; Producció de Programes de Ràdio, Mecanografia. Si estau interessats, truqueu al 971730265. Si surt el contestador automàtic, pots deixar el teu nom i telèfon i ens posarem en contacte amb tu. Anim!

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui en parlar-em. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritatge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagi llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Exigeix EL CATALÀ a les empreses!

La llengua catalana encara no és una llengua normal. Hem reclamar sovint a les administracions «estats que la respectessin» a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensa de la nostra llengua: la societat catalana som tots tutes. I hi

hi dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. Els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en **defensa de la llengua** que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidors no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra.

Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

exigeixis el català com a consumidor a les empreses de distribució

demanis productes etiquetats en la nostra llengua

protestis a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català i discriminin així la llengua

demanis la regulació en català tant a nivell extern com intern, i responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català

demanis els prospectes o instruccions en la teua llengua. El català no és una llengua inferior a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgis portar a terme.

Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores.

Francesc de Dalmases nou president de l'APPEC

El periodista Francesc de Dalmases ha estat elegit nou president de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC). Francesc de Dalmases substitueix en la presidència Hunbert Roma de Asso, director de la revista *La Terra*.

Francesc de Dalmases i Thió, sociopedagog de formació, treballa al CIEMEN des de 1987. L'any 1991 es fa càrrec de la coordinació de la revista *Europa de la Nacions*, i des de 1992 és responsable de l'àrea d'Activitats -que inclou les publicacions- d'aquesta entitat. Les tasques que desenvolupa dins i fora del marc laboral, han mantingut sempre una línia constant de promoció, coneixement i reconeixement dels drets lingüístics com a drets col·lectius inalienables. Així, és secretari executiu de la delegació a l'Estat espanyol de la Oficina Europea per a les Llengües menys difoses, fundador i coordinador de la Coordinadora d'Associacions per a la Llengua Catalana i secretari de la Fundació pel Drets Col·lectius del Pobles.

La resta de la nova Junta de l'APPEC està constituïda per dos vice-presidents, Frederic Callís, director d'*Eben* i Lluís Gendrau, director d'*Enderroc*, la secretaria es ocupa per Magda Torrents, directora de *Passatemps* i *Kmots*; El tresorer és en Benet Boix, de les revistes *Eben* i *Catàleg*; i el vocals són n'Enric Cervera, d'*Entreacte*, n'Oriol Cartacans d'*El Temps*, Xavier Culell de *Vèrtex*, Montserrat Maronda, d'*Il·lucrua*, i Eduard Voltes, de *Descobrir Catalunya*.

L'Associació de Publicacions Periòdiques en Català d'Abast nacional fou creada el 1983 amb la finalitat de promoure aquest tipus de publicacions. Actualment està constituïda per 92 revistes (*L'Estel* entre elles), que sumen prop d'un milió d'exemplars de difusió mitjana mensual. El telèfon de l'associació és el 934127628. Ω

Cartes al director

Acollint-se al dret de rèplica, l'Associació Cultural Sa Granera, li agrairia la publicació de la resposta a l'article aparegut a L'ESTEL el passat dia 011098, signada pel regidor del PSM, Cecili Buele, en la que criticava l'organització de FESTA 98 (Per activa i/o per passiva? Pàgina 13.

Al senyor Cecili Buele

Puntualitzacions a l'article del senyor Cecili Buele, en el que fa al·lusió a l'Associació Cultural sa Granera, com a entitat organitzadora de Festa 98 a Ciutat de Mallorca.

1er. L'Associació Cultural Sa Granera va ser responsable única, com a promotora i organitzadora d'aquest acte.

2on. La nostra associació fa feina des de fa tres anys, en el projecte de realització d'una festa mallorquina a la Ciutat de Mallorca, i al llarg d'aquests anys, ha presentat el seu projecte a tots els despatxos institucionals de l'Illa (Govern, Consell Insular i Ajuntament de Ciutat).

3er. La nostra associació agraeix la Govern i a l'Ajuntament de Ciutat la seva especial sensibilitat cap a la nostra cultura i llengua, al permetre, amb el seu suport, la realització d'un acte que se suposava de molt difícil realització i que partia amb greus problemes per una suposada competitivitat amb altres festes i fires.

4rt. Enguany, a la fi vàrem poder realitzar el nostre projecte a l'aconseguir posar d'acord a tres de les institucions mallorquines, (sense elles, hagués estat impossible realitzar aquest acte), que ens varen donar suport a l'adonar-se de la necessitat d'un projecte anual d'aquestes característiques, que hauria de comptar amb un important suport popular i institucional.

Recordar que totes les institucions i ajuntaments varen ser convidades a participar-hi. TOTES. La cultura i la llengua, així com la participació a la defensa i promoció de les mateixes, són patrimoni de tots i totes aquelles persones i institucions que de manera voluntària, s'hi sentin vinculats, i està per damunt de qualsevol tendència política.

Senyor Buele: ens sap greu que una crítica destructiva vengui de vostè. Ens sap greu que la incoherència que representa la seva trajectòria política, que suposàvem, és caracteritzava pel nacionalisme, ara sembla que no se justifica.

Ens saben greu els seus desafortunats comentaris referits a Festa 98, comentaris que més bé semblen fruit d'una pressió electoralista que no d'una anàlisi raonada. No és compren que un polític de la seva experiència pugui afirmar que només els qui ell assenyala exerceixen d'injusts i prepotents i els altres no ho fan. Davant d'aquesta afirmació, cal fer referència a la cita evangèlica que diu: *Aquell qui estigui lliure de pecat, que llanci la primera pedra*. Li recomanem, senyor Buele, que sàpiga be el que diu, abans de llançar qualsevol acusació. Ω

Miquel Ferrentjans i Coll. President

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Toldos **ARAGON**

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 • baixos
Telèfon 27 01 00

07008 • Palma de Mallorca

Toldos

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

Els alemanys no van de fatxes

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Això és almanco la conclusió que es despren de les passades eleccions generals celebrades a Alemanya, el passat dia 27 de setembre ja que els tres partits de tendència ultradretana s'han quedat sense cap diputat al "bundestag".

Els tres partits neonazis és a dir, els republicans, nacional democràtics (N.P.), i la D.V.U. o Unió del Poble Alemany estan molt fragmentats. Per això no poden gaudir d'un seient al parlament, ja que entre tots si que arriben a tenir el 5% mínim per poder obtenir un escó. La seva pujada és vertaderament preocupant sobretot als territoris de la ex-república democràtica, zona especialment afectada per l'atur.

Aquests grups tenen com a objectius principals els immigrants de països del tercer món. Especialment els turcs, africans (del Nord, Centre i Sud), musulmans, etc. i així, tal com feren els seus padrins ideològics cerquen un cap de turc per donar-li la culpa de la crisi i de la manca de feina. L'holocaust jueu els hi sembla un detall de no res i veuen en l'existència de l'estat d'Israel com una amenaça per a la resta del món. Dins la resta d'Europa agafen com a model al Front National francès i admiren profundament al seu comissari el senyor Jean Marie Le Pen. Les actituds d'aquests grups contrasten amb les tendències integradores dels altres partits, especialment de la esquerra. Una proposta del nou canceller socialdemòcrata, és a dir del S.P.D., del senyor Schröder és la de donar la nacionalitat alemanya als fills dels emigrants d'altres països.

Alemanya ha hagut de pagar durant molts anys, és a dir, al llarg de tres generacions, el nazisme que la dugué a la Segona Guerra Mundial, a tenir milions de morts ferits i mutilats, a la derrota total i la divisió del seu territori. Una etapa trista de la seva història de la que Hitler n'és el malson que no volen, en general, que torni.

Això és un exemple a seguir per els nacionalistes de la nostra terra. Hem de voler un país que al mateix temps que conserva la seva llengua, la seva cultura popular i les seves arrels sapiga acollir i integrar a la gent que ve d'altres contrades. El fet de que la nostra societat aprengui a conviure amb gent d'altres cultures. De promoure aquestes actituds acollidores i antiracistes, s'encarreguen organitzacions no governamentals com per exemple S.O.S. Racisme, i d'altres... Ω

Records d'un soldat

L'home i l'obús
Sobre el camp de batalla, la boira dels matins
Flota encara, tènue, il·lusòria.
L'obús, harmoniós com la brisa dels pins,
descriu la seva trajectòria.

El soldat, dins la seva trinxera, igual que un mort
Que medita al fons de la tomba,
Compta els segons que passen pels batecs del seu cor
Fins que sent l'esclat de la bomba.

L'impacte escup al cel una tromba de pols
i esquirles vives de metralla.
Ve a la boca un regust de sang, espès i dolç...
-Com crida, aquell! Perquè no calla?

Ja ha callat. I mastega, entre les seves dents,
Com un tabac verd que fermenta
Tota la voluntat brutal d'aquests moments
-de més brutals l'or no n'inventa!-

Després, durant la marxa, per esborrats camins,
Xipollejant per l'aigua bruta,
I quan l'aire li duu la fetor dels rossins
Esventrats al llarg de la ruta!

Amb el calçat romput; entre els sobrevivents
Esgarriats com una horda,
Un codonyer florit, vist baixant uns torrents
Quantes de coses li recorda!

La fulla vellutada, la flor d'un rosa incert,
Entre els vapors de la rosada
S'esborren -igual que sobre un herbei verd
Una epidermis nacrada_-

Però, ofegant dins seu aquests calents instints,
Aspira amb força l'atmosfera;
I el perfum de la mort puja, des dels camins,
Fins al batec de la bandera. Ω

Macoris, illa d'Haití, 1941

(de *Viatge d'un moribund*, Barcelona 1952)

El pipí d'Aznar

L'afecció estiuenca que mostra el president del govern espanyol per la Plana i comarques adjacents no és casual ni vacacional. Respecte al món català, els espanyols no fan res debades. I menys, si tenim en compte que la indústria del taulell fa d'aquesta zona una de les més dinàmiques, econòmicament, del territori de l'estat.

Aznar no s'hi limita a prendre el sol a la platja, sinó que treballa políticament i es reuneix amb empresaris i amb militants del PP, en les quals reunions, malgrat que la immensa majoria dels assistents són catalano-parlants, la llengua que s'hi usa és la de l'espanyolitzador Aznar.

Aquestes comarques i aquests sectors socials podrien ser camp polític per a Convergència i Unió, per llengua, interessos i creences, però Pujol no gosa parlar amb els seus, per sota d'Ulldecona, mentre que ens fan veure com a cosa natural que un castellà profund es passegi per Castelló com si fos Valladolid.

El «Sureste», la marca turística «Mediterraneo español», l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'estiueig castellanenc d'Aznar, tot són iniciatives tendents a retallar i afeblir la frontera sud de la catalanitat. Com un gosset, doncs, per marcar el territori, Aznar fa pipí a Castelló. Ω

Josep Guia El Punt (València), 20 de setembre de 1998

Visita la pàgina de
L'ESTEL a Internet!
www.arrakis.es/~estel/

El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT
i els números 126 del teclat numèric
(mantenint la tecla ALT pitjada durant el procés).

Us podeu subscriure per E-mail a
estel@arrakis.es

indicant les dades que figuren
a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a

www.arrakis.es/~estel/

1956 - 1996
40 ANYS DE TELEVISIÓ,
40 ANYS DE MANIPULACIÓ.

**"SI NO ANEU AMB
COMPTE, ELS MITJANS
DE COMUNICACIÓ, US
PORTARAN A ODIAR ALS
OPRIMITS, I A ESTIMAR
ALS OPRRESSORS".**

Malcolm X

CAFÈ-BAR JIMMY JAZZ
Carrer del Clos, 53
08700 IGUALADA (Anoia)
Tel. (93) 803 34 26

L'ESTEL
EL DIARI DELS
MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !! • ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 26 50 05

Propostes sobre la incorporació del català a la tecnologia informàtica i als programes d'ús més habitual. (I)

ERC presenta 8 proposicions per a la normalització del català en el món informàtic i a Internet. (I)

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Algú va definir els ordinadors com a pròtesis del cervell humà. I és ben cert que la informàtica ha multiplicat la capacitat de desplegament intel·lectual de les persones. Com a eines que faciliten la consulta, l'arxiu, la creació i, fins i tot, la producció, la informàtica esdevé una tecnologia al servei directe de les potencialitats humanes. Per tant els ordinadors i els programes que contenen són utilitzats de forma personal per cada cop una major part de la població ja sigui per treballar, per comunicar-se, per crear o per jugar. Aquest fet estableix una interactivitat de les persones amb els aparells que supera la relació passiva tot i que també massifica que s'ha anat establint entre mitjans de comunicació i consumidors. Pel que fa als mitjans de comunicació hi ha una lleugera sensibilització sobre el dret que tenen els ciutadans pertanyents a cultures de poca demografia, o a llengües minoritzades a no ser víctimes del procés de globalització comunicativa que pot portar a l'establiment de nous imperis colonials, aquest cop de base cultural i lingüística.

Per aquestes raons es presenten les següents proposicions:

Proposició sobre l'oferta de programes ofimàtics bàsics en català.

Actualment els programes de processos de textos són presents a tots els ordinadors, ja siguin a les empreses o als domèstics. I també tenen una gran difusió els programes de fulls de càlcul i de

bases de dades. Aquestes aplicacions solen agrupar-se i comercialitzar-se com a paquets d'aplicacions ofimàtiques. Entre tres d'aquests paquets o "suïtes" de programes, es reparteixen tot el mercat. (El dominant és Microsoft Office, que inclou el processador de textos Word, el full de càlcul Excel i la base de dades Access. Amb una bona quota de mercat hi ha Lotus Smart Suite de Lotus, que inclou Word-Pro (l'antic Ami-Pro), i el full de càlcul Lotus 123. I el tercer paquet és Corel, que integra el processador de textos WordPerfect i el full de càlcul Quattro).

Cap d'aquests programes té versió catalana. Només es disposen de diccionaris i correcció ortogràfica en català. Però tant el programa, les instruccions i les explicacions no són disponibles al mercat en català. Per tant el català no és present en els programes informàtics més habituals, i aquesta és una situació que cal afrontar i resoldre.

Per això es presenta la següent Proposició:

1. Garantir l'oferta bàsica i actualitzada de programes ofimàtics en català.

2. Elaborar un reglament que faci obligatori a tots els departaments, entitats i organismes autònoms, empreses públiques o participades pel Govern i el Consell i empreses o entitats que tenen establerts convenis o concerts econòmics amb aquests a adquirir les actualitzacions dels pro-

grames ofimàtics en versió catalana.

3. Establir un acord amb les administracions locals i, fins i tot, administració perifèrica de l'Estat de cara a establir una demanda conjunta de programes ofimàtics en versió catalana.

4. Establir un conveni amb les empreses subministradores de programes ofimàtics de cofinançament del versionat al català de les darreres actualitzacions d'aquests i de cara a les futures.

5. Establir convenis amb les Cambres de Comerç, organitzacions empresarials i organitzacions professionals per tal de garantir que els programes ofimàtics més freqüents en els llocs de treball siguin en la llengua pròpia de la nació catalana.

2 - Proposició sobre l'oferta de sistemes operatius en català.

El sistema operatiu per PC més estès a nivell domèstic, i de forma creixent al món empresarial, és "Windows 95", rellevat per "Windows 98". De Windows 95 en va sortir una versió catalana, subvencionada inicialment per la Generalitat, a un preu més alt que la versió anglesa o castellana, i que a més estava mal acabada, i donava errors de sistema freqüents. De forma que resultava inservible.

La situació d'anormalitat de la nostra llengua en aquesta matèria, fa que sigui necessari posar

hi remei, i que es pugui disposar de la versió catalana actualitzada dels sistemes operatius més estesos, en aquest cas del Windows 98.

Per això es proposa la següent Proposició:

1. Garantir l'oferta bàsica i actualitzada de sistemes operatius en català.

2. Elaborar un reglament que faci obligatori a tots els departaments, entitats i organismes autònoms, empreses públiques o participades pel Govern i el Consell i empreses o entitats que tenen establerts convenis o concerts econòmics amb aquests a adquirir les actualitzacions dels sistemes operatius en versió catalana.

3. Establir un acord amb administracions locals i, fins i tot, administració perifèrica de l'Estat de cara a establir una demanda conjunta de sistemes operatius en versió catalana.

4. Establir un conveni amb les empreses subministradores de sistemes operatius, especialment la del Windows, de cofinançament del versionat al català de les darreres actualitzacions d'aquests, especialment del Windows 98.

5. Establir convenis amb les Cambres de Comerç, organitzacions empresarials i organitzacions professionals per tal de garantir que els sistemes operatius més freqüents en els llocs de treball siguin en la llengua pròpia de la nació catalana.

3 - El Software Lliure i el català.

En el territori virtual d'Internet (i els seus precedents, sobretot a diverses universitats dels Estats Units) quasi-organitzacions de programadors voluntaris han creat el que s'anomena "Software de Lliure Distribució". Naturalment han començat per desenvolupar un sistema operatiu clònic del UNIX: el LINUX. El sistema de distribució d'aquest software s'acull al que s'anomena GNU ("General Public License") i implica la inclusió obligada del codi font amb els programes distribuïts sota aquesta modalitat de llicència, el que significa que qualsevol pot modificar el sistema i adaptar-lo a les seves necessitats. Aquest moviment ha fet que Internet sigui el que és ara mateix, doncs ha creat les infraestructures de software que fan possible que Internet funcioni. El darrer capítol d'aquesta evolució -el que ha arribat al gran públic- ha estat la decisió de Netscape de posar el codi font del seu navegador Communicator 5 en aquesta modalitat de distribució perquè qualsevol el pugui llegir i pugui fer les modificacions que consideri oportunes per a les seves necessitats. Si aquestes modificacions es fan arribar a Netscape i són considerades útils per la empresa s'aniran incorporant al programa.

Aquest sistema dona a més una gran flexibilitat a l'hora de deslluir els programes dels errors de disseny ja que molts ulls estan atents a molts problemes, això cada dia es va fent més difícil (i aviat impossible) per a una sola empresa donada la complexitat de les aplicacions actuals.

Per aquestes raons es presenta la següent Proposició:

El Govern patrocinarà i estimularà la traducció i documentació del sistema operatiu LINUX de lliure distribució en català.

Nota pels internautes:

Podeu obtenir detalls sobre LINUX a:

<http://www.linux.org>

Un model de la GNU General Public License el trobareu a:

<http://www.linux.org/info/gnu.html>

Si voleu més detalls sobre la decisió de Netscape de posar el codi font del seu Communicator 5 a l'abast de tothom podeu veure:

<http://www.mozilla.org>

Un altre lloc on trobareu detalls sobre el Software Lliure es:

<http://www.gnu.org> i <http://www.gnu.org/fsf/fsf.html>

L'article que va pesar en la decisió de Netscape abans esmentada el trobareu a:

<http://sagan.earthspace.net/~esr/writings/cathedral-bazaar/>. Ω

Gran escàndol a s'Arenal

Pere Canals imputat per estafa, acusat pel seu germà Mateu

Pere Canals

Mateu Canals

En Mateu Canals informa: Que el Jutge d'instrucció número 4 cita com a imputats per apropiació i estafa a Pere Canals, Tolo Sbert, el Consell d'Aquacity i a l'Aspro Oci, a més de la seva ex esposa Marianne Halewijn. Acusa a Pere Canals d'intentar estafar cents de milions a l'Ajuntament de Llucmajor.

La Audiència confirma la seva absolució per accions de la TSS i lamenta la bruta intervenció d'Aquacity i ASPRO a fi que vengués les accions d'Aquacity.

QUACITY-A SPRO OCIO, VENTA AMB ESTAFA

La jutge del Jutjat d'Instrucció n. 4 de Ciutat, en les seves diligències prèvies 1148/98 ha citat com a imputats d'estafa i/o apropiació a Pere Canals i la seva esposa i al seu fill Antoni, a Tolo Sbert i al Consell d'Aquacity, al Consell d'Aspro Ocio i a la ex esposa del denunciante Marianne Halewijn.

Antecedents

A finals de novembre de 1997 i més tard l'11.12.97, el president d'Aquacity, vencé la resistència de tots els socis que signaren per a vendre les seves accions a Aspro, i auguraren mals per abusos de la nova majoria a Mateu Canals, únic que no va vendre i que no va renúnciar al seu dret de comprar les accions posades a la venda. El consell va pretendre anular els drets preferencials de compra constituint-se en Junta Universal, a la qual cosa es va negar en Mateu Canals.

El president li pregà que prengués la decisió de comprar o no comprar de manera ràpida. En Mateu Canals va prendre contacte amb diversos interessats que estaven disposats a associar-se i/o comprar el parc amb 1.200 milions de benefici en la operació.

El 19-12-97, aquest soci exercí el seu dret de compra que li fou negat pel Consell negant els extrems anteriors, falsejant l'acta i llavors desconvocant la Junta General per a la venda de les accions.

L'associat Mateu Canals acudí a la justícia, però es va veure aturat quan el 6.2.98, la seva ex esposa Marianne Halewijn, amb sentència de separació des de fa anys, amb un vell poder, oblidat de revocar, vengué les accions als d'Aquacity per 60 milions -més tard revenudes a Aspro per 240 milions- sense coneixement ni consentiment d'aquest i sabent que lluitava per a comprar a més de 6.000 ptes l'acció, preu fixat entre socis i Aspro, i no les anava a vendre al preu de 2.000 ptes que pagaren, aproximadament.

Llucmajor 16 Octubre 1998

Señor Alcalde
Ayuntamiento de Llucmajor

Ilmo Señor:

El abajo firmante Mateo Canals Morro, separado, mayor de edad, DNI 41.341.827 R, domiciliado en C Sbert 33e Son Roca, 07011 Palma de Mallorca, tl 970 875710 y 971 609131 fax 970 879601,

EXPONE:

Que cuando era socio con su hermano Pedro Canals Morro, (hotel San Diego, c miramar 1, Arenal) hicieron obras ilegales en el Tenis Arenal, u bicado en urbanización Son Very del Arenal, que su hermano legalizo corrompiendo y engañando al Ayuntamiento de Llucmajor del que Pedro había sido Concejal y Alcalde pedáneo del Arenal estando siempre activo política, social y deportivamente para mantener su poder de influencia y sacar provecho torticero.

Estos hechos fueron denunciados en los medios por el Sr Rabasco, miembro del consistorio, que fue injustamente descalificado y presionado por Pedro Canals y sus beneficiados, en especial Tolo Sbert, director de Aquacity, puesto que Rabasco también denunció cosas ciertas de este parque.

También denunció lo del tenis y sus actividades ilegales un vecino del Tenis, Sr Mayol, que interpuso demanda y el Supremo le dio la razón recientemente y declaró ilegales las obras sentenciando la improcedencia del otorgamiento de la licencia y ordenando su demolición ante lo cual Pedro Canals Morro demandó cientos de millones por daños al Ayuntamiento pendiente de estudio y decisión del pago exigido.

Mateo Canals era socio de su hermano Pedro y este le informo hace años de sus acciones corruptoras y engaños para conseguir que el Ayuntamiento le concediera licencia de obras que en parte estaban realizadas, y se consiguió.

Entonces fue cómplice por silencio, pero ahora que la justicia ha ordenado reparar el mal no está conforme con que los ciudadanos tengan que pagar los daños, vía Ayuntamiento, que su hermano reclama torticero puesto que nace de un ilícito delictivo del propio reclamante.

SOLICITA:

1.- Que este Ayuntamiento interponga las denuncias y acciones civiles y penales pertinentes contra el firmante y Pedro Canals Morro, propietario del Tenis Arenal en Son Very y Hotel San Diego c miramar 1 Arenal, y sociedad titular de la solicitud de la licencia de obras del Tenis Arenal sito en la urbanización Son Very de el Arenal concedida por esta corporación hace años ilegalmente mediante engaño y corrupción del solicitante Pedro Canals con silencio cómplice del firmante, que el Supremo ha declarado improcedente y ordenado la demolición reclamando Pedro Canals fuerte indemnización al Ayuntamiento engañado y falseado por el mismo.

2.- Que las acciones lo sean por corromper y producir engaño para obtener licencia ilícita de obras del Tenis Arenal con el fin de obtener beneficios licencia ilícita en su momento. Y de intento de estafa ahora ya que siendo actor, causante e inductor del ilícito quiere sacar beneficio torticero reclamando ser indemnizado utilizando el engaño y falsedad propios al Ayuntamiento con lo cual se produciría un desplazamiento patrimonial del engañado en favor del engañador tipificado por el código penal como estafa.

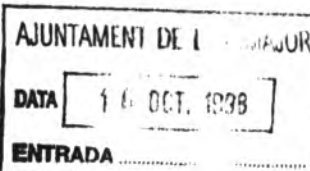
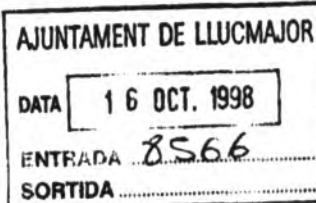
3.- Que no sea concedida la indemnización reclamada por Pedro Canals defendiéndolo ante los tribunales.

4.- Que el firmante sea llamado a declarar como testigo o imputado en todas las acciones legales que interponga el Ayuntamiento.

ES DERECHO del firmante y OBLIGACION por imperativo legal del Ayuntamiento y sus miembros que lo conozcan como simples ciudadanos el de poner en conocimiento de la justicia hechos o denuncias de delitos como esta para las oportunas diligencias, por lo que si en el plazo de 5 días no lo han denunciado lo hará el firmante con las posibles exigencias de responsabilidades de la fiscalía o juez hacia el Alcalde y personas que tuvieron conocimiento de mi confesión y escrito de denuncia sobre delitos sin haber cumplido con su deber de ponerlo en conocimiento de la justicia o autoridad pertinente y en especial por el hecho de pertenecer al ente público perjudicado que podría interpretarse como complicidad.

FIRMANTE:

MATEO CANALS MORRO

Lamenta en Mateu Canals la inducció i intervenció de la família del seu propi germà front a la seva ex esposa i en especial per abusar del fet relatat de que la causa de la seva separació es que ella no volia avaluar-se i tractar-se de la seva personalitat psicopàtica i dels seus deliris de persecució i engany.

Posteriorment, els socis d'Aquacity simularen acord de venda amb empresari mallorquí alhora que fan la traveta en secret, en el banc que havia de finançar l'operació, consensuant amb Aspro que també va intervenir a Madrid, donat que se tractava d'aparentar que no existia vincle de venda obligada amb aquest, per a confirmar la versió falsejada dels fets i d'aquesta manera eludir els drets del comprador, inclosa la indemnització.

Estafa a l'Ajuntament

Ens conta, que quan era soci amb el seu germà Pere Canals, feren obres il·legals en el Tenis Arenal, que el seu germà legalitzà corrompent i enganyant l'Ajuntament de Llucmajor del que havia estat regidor i batlle pedani de s'Arenal, on havia estat sempre actiu en política, social i esportivament a fi de mantenir el seu poder d'influència i treure'n profit de manera tortuosa.

Aquests fets foren denunciats als mitjans de comunicació pel senyor Rabasco, membre del consistori, qui fou desqualificat i pressionat per Pere Canals i els seus beneficiats, en especial Tolo Sbert, director de l'Aquacity, donat que en Rabasco denuncià coses certes d'aquest parc.

També denuncià lo del Tennis i les seves activitats il·legals el senyor Mayol, veïnat del Tenis, que interposà demanda i el Tribunal Suprem li donà la raó no fa gaire i declarà il·legals les obres, sentenciant la improcedència de l'atorgament de llicència, ordenant la seva demolició, davant lo qual en Pere Canals Morro, demanà cents de milions per danys a l'Ajuntament, pendent d'estudi i decisió el pagament exigít.

En Mateu Canals era soci del seu germà Pere i aquest l'informà, fa anys de les seves accions corruptores i enganys per tal d'aconseguir que l'Ajuntament li concedís llicència d'obres que en part estan realitzades, i ho aconseguí.

Aleshores, fou còmplice el meu silenci, però ara que la justícia ha ordenat reparar el mal, no està conforme que els ciutadans de Llucmajor hagin de pagar el mal-fraix, via Ajuntament, que el seu germà reclama de manera tortuosa, donat que això neix d'un fet il·lícit del propi reclamant.

Absolució confirmada i causes injustes subjacents

La Audiència, en sentència 175/98 de 3/9/98 ha desestimat l'apel·lació de la TSS i fiscal front a la impugnació del lletrat D. Salvador Perera en defensa de Mateu Canals, confirmant la seva absolució.

Primer el defensà D. Rafael Perera, amb al consegüent sentència absolutòria, que desistí al ser nomenat Magistrat de TSJB.

En Mateu Canals lamenta l'actuació irregular del membre del Consell d'Aquacity a través del seu propi germà Pere que passava informació a en Tolo Sbert, director d'Aquacity, i aquest parlant i passant informacions tendencioses als mitjans de comunicació, utilitzant el seu poder publicitari i enviant centenars de fotocopies d'allò publicat i en especial a AVIBA i agències de viatge a les que en Mateu Canals havia ofert de participar a Aquacity, dient-los que no

vendrien a Mateu Canals i que ASPRO fixaria ja els preus per a 1998.

En Mateu Canals, suposa que els dirigents de l'Aquacity hauran intentat induir i influir, tergiversant i mentint davant dels socis, acusadors, bancs, possibles inversors interessats i mitjans de comunicació a fi de crear-li dificultats i d'aquesta manera evitar la seva compra o forçar-lo a la venda de les seves accions, cosa intentada de manera repetida els dos anys anteriors que ja

motivà una denúncia el 3-8-96, retirada dies després per reparació d'apropiació indeguda.

Per això, a més, en Mateu Canals havia posat una altra denúncia recent per amenaces de mort, agressió i coacció contra en Tolo Sbert, qui abusant del seu càrrec de Director General de Turisme, per a forçar-lo a la venda a la baixa de les seves accions a Aquacity a favor del seu germà Pere, qui el 1996 li oferia 25 milions per les seves

accions que ells llavors vengueren per 240 milions.

Resumeix que tot fou i es per alterar el preu de les accions a la baixa, en benefici tortuós i les milionàries comissions d'ASPRO als dirigents d'Aquacity pel seu gran interès en sumar actius revaloritzables d' immediat en la Borsa de Juny 98 que ho comprava tot. Ω

Redacció

La dictadura del capital financer americà

La dictadura del capital financer americà

Els mercats financers segueixen dominats per l'abatiment i la por... Cap govern, ni banc central hi troben una sortida. Creix la divisió entre els governs i dins cada govern. En la cimera de l'imperi americà, els escàndols reflecteixen el xoc entre els diversos sectors del capital.

Al marge de la cínica propaganda, cada vegada són més els qui reconeixen que la crisi té causes internacionals: "el flux no regulat del capital financer" i els plans d'ajustament universals imposats pel Fons Monetari Internacional.

Però, hi ha alternativa? Alguns parlen de controlar els fluxos (Malàisia acaba d'intentar-ho). El nou primer ministre rus, Primahov, pretén reformar el paper de l'Estat per tal d'impulsar el desenvolupament econòmic, seguint amb l'exemple nordamericà... Però res d'això te cabuda en el capitalisme actual, i ni els miners russos ni els treballadors, poden acontentar-se amb aquests contes de fades.

La imposició de l'economia russa s'ha produït després que, segons estudis oficials, en "sis

anys de reformes de mercat" han sortit de Rússia vint bilions de pessetes, una cosa mai vista a cap país. Un saqueig organitzat pels "inversors" a través del Fons Monetari Internacional. De la mateixa manera, cada una de les passes on el Japó ha caigut, l'ha imposat el govern dels Estats Units.

I ara, els Estats Units reparteixen la factura de la crisi. En Clinton declara que "els Estats Units tenen l'obligació ineludible de liderar aquesta procés" i sota l'excusa d'aturar "la recessió que ja ha enfonsat a una tercera part del món", exigeix al Japó que avanci en les "reformes" i a la Unió Europea que segueixi "promovent el creixement".

A l'instant, els governs i bancs centrals del G-7 assumeixen la consigna: en nom d'aturar la recessió (diuen: "enfrentar una eventual desacceleració del creixement en els països industrialitzats" Europa i el Japó han de fer allò que se'ls exigeix, i Rússia ha d'aplicar les reformes dictades pel Fons Monetari Internacional. Donen com a medicina allò que ha causat la malaltia. Toquen a somatén contra la recessió mentre que organitzen la destrucció de les econo-

mies, dels llocs de feina.

Cada govern de tot el món té l'encàrrec de fer pagar als treballadors els bilions de dòlars evaporats a Wall Street, dels ja prop de deu bilions de pessetes evaporats a la borsa de Madrid (quasi el pressupost d'un any de la seguretat social).

El Banc Central Europeu i les seves sucursals, els bancs centrals de cada Estat, totalment independents de la voluntat dels pobles per a dependre totalment de les decisions USA, vetllen a fi que els govern europeus no facin concessions a les exigències de la població, en particular en els pressupostos per a l'any 99: Cal accelerar l'aplicació de Maastricht i Amsterdam.

La Comissió Europea ho accepta: Davant la crisi financera, cal continuar els esforços de reducció dels dèficits públics. El comissari senyor Silguy calcula que l'1% de reducció dels pressupostos dels estats permetria injectar en els mercats seixanta mil milions d'euros: cal retallar tots els pressupostos a fi de regalar als especuladors els doblers que han perdut.

Tots els governs europeus ha preparat pressupostos brutals per

a l'any 1999.

Els governs de la Unió Europea llancen una creuada per a "compartir sacrificis". Amb al col.laboració de l'anomenada Confederació Europea de Sindicats, organitzen una "cimera social" a Viena, a fi d'implicar als sindicats de tot Europa en uns plans de desmantellament social que de manera cínica anomenen "plans d'ocupació". Sense aquesta col.laboració, no poden prosseguir la destrucció. Però els treballadors no han organitzat l'especulació. Ben al contrari, han estat les víctimes de la reconversió i de les privatitzacions que alimentaven l'eufòria de les borses.

Cap treballador, cap organització, pot col.laborar en els plans antisocials i antisindicals que, en nom de "l'ocupació", promouen els governs europeus.

No hi ha cap motiu per a empassar-nos aquests pressupostos de recessió, de ruïna social, que passen per a destruir les conquestes socials, els convenis i la negociació col.lectiva, les reglamentacions laborals.

Han convocat a Viena a les centrals sindicals obreres perquè el capital i els governs saben que el

perill principal per a ells és allò que un agent de borsa anomenava "la possibilitat d'un rebuig total del capitalisme". Cada paraula dels potentats reflexa el pànic a la resistència dels treballadors, que volen utilitzar les seves organitzacions, a Europa com a Indonèsia, a Corea o als Estats Units, per tal d'aturar la barbàrie criminal dels mercats, per a posar fi a la dictadura del capital financer americà i les seves agències.

El "seminari social europeu" de Viena és un insult a la classe obrera, una infàmia per a les confederacions sindicals, infàmia orquestrada per la patronal, la Unió Europea i la seva agència: La Confederació Europea de Sindicats.

La Confederació Europea de Sindicats s'ha pronunciat per Maastricht, Amsterdam i la moneda única. Fa declaracions conjuntes amb la patronal europea i prepara activament el "seminari social de Viena". Aquesta dada confirma que la CES no és una confederació sindical, ja que és la corretja d'integració de les organitzacions sindicals en els engranatges maastrichtians. Ω

Pere Felip i Buades

Manifest llegit davant el monòlit de Prats de Montlló

CATALANS

Com altres anys, ens trobem agermanats davant d'aquest monòlit per commemorar uns fets que començaren el 1923 i acabaren el 4 de novembre de l'any 1926, ara fa 72 anys. El nostre malograda President Francesc Macià, a l'exili, liderà i prengué decisions enfront de la força de l'Estat en que estem sotmesos que ens recorden les que sofrim encara avui.

Catalunya, en els temps moderns es troba assetjada com aleshores perquè l'evolució econòmica, la immigració i la resistència de l'Estat a obrir-se a favor de les nacionalitats

històriques és sempre total. I fet més breu, tenim a l'interior partits de total obediència estatal que no voten al Parlament català ni el dret a l'autodeterminació.

El nucli que som a Catalunya de la defensa de la catalanitat, també és atacat al País valencià el qual està presidit per un home que combat la nostra llengua i cultura i encara que podem reconèixer que no existeix aquesta virulència a les Illes, tampoc és positiva l'acció que hi mena el grup que deté el poder autonòmic.

Tanmateix, avui i aquí, commemorem un fet històric com fou formar i fer entrar en joc l'avançada d'un exèrcit d'alli-

berament. No se sabrà mai que hauria passat si no hi hagués hagut traïció, però la història demostra com deia com deia Francesc Macià que "**poble armat, poble respectat**".

Felipe González, gendre d'un coronel franquista, ha dit voler evitar que l'Estat espanyol hagi de convertir les nacions catalana, basca i gallega en Bòsnia i Sarajevo. Tots sabem que l'esperit serbi és bessó de l'espanyol i que confia en l'immobilisme europeu que respecta els Estats, tal com passa a Kosovo. Per això el desprestigi de les institucions europees augmenta cada dia.

En aquests temps en que les

nacions oprimides aspiren a un estatus que els tregui del damunt els Estats que no són el seu, a Catalunya li cal no abaixar la guàrdia i pensar en la quantitat de nacions petites que han recobrat la independència. També Escòcia sembla haver pres un camí decisiu per retrobar la Devolució.

No hi ha cap nació que hagi recuperat la llibertat sense una mobilització ideològica que no l'hagi arrossegat a una altra de defensa del país. Aquesta experiència ens hauria de motivar en aquesta via i preparar-nos per si l'Estat espanyol esclatés, justament ara, en que hi regna una forta confusió creada per la

branca política del nacionalisme radical com ha estat Herri Batasuna.

L'Estat espanyol està en un estat de feblesa ideològica que és l'única en la qual Catalunya pot plantar cara. El món modern l'ha obligat a abandonar l'exèrcit de lleva i està en camí d'enquadrar-se totalment en un exèrcit europeu.

Per tot això, ESTAT CATALÀ ha de fer una crida al poble de Catalunya i a tots els pobles que formen la pàtria catalana per crear una plataforma denominada Cos de Voluntaris per la Defensa nacional. **Vista la República-Visca la Pàtria Catalana.** Ω

El Nacionalisme desnacionalitzador

Ja fa temps que el mal anomenat "nacionalisme majoritari" a Catalunya -encarnat per la coalició CiU- ha iniciat una perillosa deriva ideològica que és conseqüència directa d'una manca de projecte de país i d'un lideratge polític inexistent.

El regionalisme polític de CiU no tan sols no ha apostat per cap estratègia coherent sobre el futur de Catalunya sinó que en moltes de les tàctiques que ha emprat per a mantenir-se en el poder, ha compromès greument el nostre procés de reconstrucció nacional. Quin objectiu polític real té el defensar públicament els assassins del GAL? I fer el llagoter davant el Borbó i la seva degenerada família? Per què s'oposaren en el seu moment al concert econòmic, al dret a l'autodeterminació i a la República? Quin concepte de democràcia tenen els capitosts de CiU?

Apart, fan basarda les declaracions de l'alcaldeable convergent Joaquim Molins ("Jo m'he sentit sempre molt espanyol"), un home que va anar les passades eleccions estatals a Madrid promentent que "plantaria cara" al PP, i va acabar parant el cul.

Però en mig de tots aquests despropòsits, brillen amb llum pròpia els intents de reformar el catalanisme. En el fons, totes aquestes propostes que intenten buidar de contingut el nacionalisme català sorgeixen de ments desprivilegiades i de tecnòcrates pobres d'esperit. El perfil polític d'aquests homenetes es defineix per una falta de convicció en la pròpia nació i en el projecte que teòricament representen. Com que el seu caràcter no està a l'alçada del veritable nacionalisme i de tot el que això comporta, el volen aigualir en un intent d'adequar-lo a la seva pròpia mediocritat i, al mateix temps, amb voluntat d'amagar públicament la seva condició de botiflers.

El conseller de cultura de la Generalitat, Joan Ma. Pujals, fou brillantment definit per Josep Ma. Flotats com "un xicotet destraler amb aires de terrinent tarragoní". Aquest va ser un dels primers individus en elaborar noves teories per a "renovar" el nacionalisme català. Farà uns pocs anys ja parlava de "nacionalitats concèntriques", una entelèquia retòrica que ni ell mateix sabia gaire bé què volia dir. Davant la impossibilitat de defensar amb coherència els seus irrisoris arguments, va haver de desmarcar-se al·lucinantment aquella proposta absurda.

Més tard, va acomiadar amb gran rebombori un professional reconegut del món teatral com en Flotats, de la direcció del TNC. Però mentre volia aparentar "virilitat" en aquesta qüestió, durant el procés d'elaboració de la nova llei del català -de la qual ell era el principal avalador- s'esporuguiava dins la infausta Feria de Abril, quan el colonitzador García Prieto li empeltà uns lladrucs "en español" contra la nostra llengua. En Pujals va callar i obeí, no fos cas que l'esclau nadiu molestés l'amo foraster. Ai, Pujals, que no

tens el que un home ha de tenir!

Però no va passar gaire temps que un altre prohoms del catalanisme tou, Josep Antoni Duran i Lleida, un element que avantatja a Pujals tant en mediocritat com en espanyolisme, va posar les bases per a una "repensada" en profunditat del nacionalisme autòcton. Per a Duran i Lleida, el poble català havia de renunciar a perpetuïtat a exercir el dret a l'autodeterminació. El cacic d'UDC volia així encaixar definitivament Catalunya dins Espanya i, de pas, intentar ocupar la cartera d'algun ministeri.

Després va ser el Secretari General de CDC, Pere Esteve, que va dir que el seu partit -teòricament nacionalista- havia d'obrir les files per a incorporar a gent no nacionalista. Ara calia descafeïnar el moderadíssim discurs nacional de CDC, per a fer-lo més atractiu a inadaptats i colonitzadors en plena campanya de captació de militants.

Ara fa poques setmanes, un cop signada la "Declaració de Barcelona" on CiU, PNB i BNG demanaven un estat confederal, els mateixos individus -primer Esteve, després Duran i Lleida- surten corrents advertint que ells no volen reformar ni la Constitució espanyola ni l'Estatut d'autonomia. Si l'estat confederal no entra dins el previst per la Constitució monàrquica, ¿quina seriositat té la "declaració" si no hi ha voluntat ferma de canviar l'actual marc autonòmic? I encara declaren que CiU "aposta per l'Estat Espanyol", obviant el reconeixement de l'Estat Català totalment compatible amb un discurs confederal.

Per altra banda, el mateix dia de la signatura de la declaració d'intencions, la Fundació Barcelona -formada per militants de CDC i molt propera al sibil·lí Miquel Roca- es despenja amb un document estratègic inspirat en les idees tronades de Duran i Lleida. Aquest estudi que recomana abandonar el "nacionalisme identitari i sobiranista", que per altra banda és l'únic nacionalisme coherent possible a Catalunya, és avalat de seguida pel president de la Generalitat, el traïdor Jordi Pujol.

Qualsevol persona mínimament normal, encertadament pensaria que la Declaració de Barcelona és un brindis al sol si el mateix dia de la seva signatura, els "peixos grossos" de CDC aplaudeixen el discurs doctrinalment oposat elaborat per la Fundació Barcelona.

Però havia de ser el mateix promotor del discurs pseudoideològic de CDC, Pere Esteve, qui ens havia de mostrar el cinisme o -depèn com es miri- la bogeria de la línia argumental dels minidirigents de Convergència. En l'article "Sencillament política" (La Vanguardia, 2/8/1998) escriu: "Ambos documentos -la declaración y la Fundación- son fruto de una misma sensibilidad política. (...) Lo es porque los elementos más importantes que motivan el texto de la Fun-

dación Barcelona son plenamente y hasta textualmente coincidentes con aquello que dicen los documentos básicos con que Convergencia trabaja desde hace ya más de dos años. El documento de la Fundación cuenta con nuestra promoción, como otros aparecidos en ámbitos cercanos a Convergencia y cuyo contenido recibimos con satisfacción".

No és curiós que sigui l'autor del manifest del "nou horitzó per Catalunya" -document ja conegut com "l'Auca del Senyor Pere Esteve" en diversos medis polítics- qui esgrimix tanta hipocresia. Allà parlava de "sobirania compartida", una ambigüitat malintencionada. Si sobirania és la qualitat del poder polític d'un estat o d'un organisme que no està sotmès a cap altra poder, ¿què entén el senyor Esteve per "sobirania"? I per "compartida"? O el secretari general de CDC ens vol fer passar bou per bèstia grossa, o demostra no tenir cap noció de terminologia política ni de dret internacional. A més, ¿es refereix al concepte de "sobirania interior", o al de "sobirania exterior"? Un altre dels punts de la seva proposta, era la de tornar a una articulació de l'Estat Espanyol anterior a l'any 1714. ¿Esteve no se n'ha adonat, que la desfeta de l'any 1714 fou conseqüència directa d'un llarg procés de degeneració nacional i pèrdua de les llibertats pròpies, ja iniciat el segle XV, amb la unió dels territoris catalans amb Castella? Quan el més sensat seria desfer el caduc "Reino de España", els desnacionalitzadors no paren de cavil·lar en més pedaços i cataplasmes inútils.

Personalment crec que més enllà del "nou horitzó" de Pere Esteve, hi ha un gran precipici per a Catalunya...

Per altra banda, el catalanisme polític majoritari -com un mal amant- ha perdut la capacitat de seduir i sorprendre positivament a la ciutadania. UDC i CDC no han aconseguit atraure dins les seves files personalitats de prestigi, ni aquells sectors claus que podrien haver ajudat a avançar en la nostra independència nacional. Al contrari, han estat els principals partits en cremar políticament als autèntics nacionalistes i en desactivar les iniciatives de caire catalanista més agosarades.

Un exemple d'aquest desencant fou la cerimònia "solemne" d'entrega del carnet 50.000 de CDC. Un dels nous "militants-estrella" anunciats per l'organització va ser el de Vicenç Villatoro, actual director general de Promoció Cultural. De tant que se l'ha associat al submón del pujolisme, molta gent es preguntava: "Però què encara no tenia el carnet de convergent, aquest home?" I no pocs cervellets de Convergència pensaven sorprendre a les masses amb aquest "nou" fitxatge!

Però el símptoma més indicatiu de la poca percepció dels nostres governants, és el cofoisme malaltís que desprèn l'exposició "Ara és demà" organitzada per la Generalitat, mentre Catalunya s'aboca al seu fracàs nacio-

nal. I no solament a nivell polític, doncs entre els incendis del 1994 i els d'enguany, s'ha cremat una importantíssima part del teixit forestal del Principat. A més, la fireta proposa l'articulació de Catalunya amb Europa, però a través de Madrid! Segons la Generalitat, no hi ha lloc per a un Estat Català dins el concert de les nacions civilitzades del món. De seguir així, ni dins la Unió Europea els catalans no podrem decidir res d'important sobre el nostre futur.

Si "ara és demà", ja podríem plegar avui mateix... I encara es fan dir "nacionalistes" els que ens van cavant la pròpia tomba!

El que resulta més trist és comprovar que en tants anys de govern convergent i de pseudodemocràcia, encara no s'ha pogut garantir la supervivència a llarg termini de Catalunya, entesa com a fet lingüístic, cultural i ètnic diferenciats. Vivim en una permanent hipoteca de la nostra vida col·lectiva, supeditada sempre a conjuntures forasteres. El desenvolupament autonòmic ha fracassat: cal guanyar-se la independència si volem arribar a celebrar un altre mil·lenari. El temps no juga a favor nostre.

Els únics representants de l'autèntic nacionalisme o sigui, els independentistes, albirem un proper trasbals en la política catalana. Pujol, el gran manefla, canviarà el Palau de la Gene-

ralitat per la llar d'avis. Amb ell morirà CDC, la seva obra. Després del traspàs polític, si en queda alguna cosa, podem estar segurs que serà una pura degradació. La coalició CiU està sentenciada a desaparèixer. S'acosta la fi del cicle i cal saber percebre'l, si aspirem a estar preparats per l'ocasió.

Unitat i fermesa, car hem de ser conscients que solament un bloc sòlid d'independentistes guiats per un líder natural sorgit entre les masses del poble català, podrà aturar la pinça espanyolista que cada vegada amb més força van formant el PSC i el PP.

Quan arribi l'hora assenyalada, aquests homes i dones que anteposaran la consciència de pàtria per damunt de tot, donaran el cop de timó necessari que permetrà restituir l'honor i la llibertat en tot el territori català. Acatat el procés d'alliberament nacional, ja no hi haurà lloc ni per a colonitzadors ni per a botiflers. Serà el moment d'interpel·lar -amb justícia però també amb duresa- tant als enemics com als col·laboracionistes. El "nacionalisme" desnacionalitzador s'extingirà per sempre més i el nou ordre el marcarà el nacionalisme regenerador que culminarà amb la fundació de l'Estat Català independent. Catalunya, a la fi, haurà estat vindicada. Ω

Josep Ma. Vall i Comaposada
Estat Català - Barcelona

"El peor desprecio es no hacer aprecio"

Sovint veiem a les TV espanyoles com pronuncien mol bé els noms anglesos i potser fins al suwahilis i del Belutxistan mentre que, pobrets meus! Insisteixen en dir "Borrel", "Sabadel", i "Maragal" etc... És palès que el famós "encaix" de Catalunya a "Espanya" no hi rutlla ni gens ni mica. Alguns s'hi esforcen una mica més i arriben a fer-hi "Borreil", "Sabadeil", etc... En fi, gràcies a aquests.

Sempre et queda la sospita de si ho fan aposta o és que són així d'ignorants i incompetents. En tot cas, la culpa és dels respectius capitosts, sovint furibunds racistes anticatalans (com Antena 3) que hi apliquen l'adagi castellà de l'encapçalament.

Menjar, beure, fotre i no creure.

Ara bé, si que han armat gran rebombori amb el 400è. Aniversari de la mort de Felipe II, que han presentat com a rei modern i liberal. I això que durant el seu regnat s'esdevingué la gran repressió anticalvinista a Flandes, el gros del genocidi major de la història (dels militars castellans a Ameríndia) la invasió de Portugal i la

Inquisició cremava a tota màquina.

Aquests "fausts" retraten a la perfecció aquests fills de genocides professionals. Es llur foto de mena: no sols no demanen perdó com en Clinton, ans ho celebren llençant la casa per la finestra (a costa de l'espòli fiscal a ca nostra). Són lladres, mentiders i manipuladors, fills de criminals: Els tradicionals governants de l'Espanya negra de "caciques, inquisidores, pícaros y soplones" que volen fer-nos desaparèixer del mapa i de la història.

O sia, el tètric Felipe II ara resulta que ser una mena de "Chiquito de la Calzada" incomprès "pels de sempre". Re escriure orwellià de la història!

El príncep també hi assistí (la mare de Felipe V era besneta de Felipe II i, doncs, és ascendent seu: Felipe "VI" és rebesnét del rebesnét del rebesnét de Felipe II)

Tot açò s'esdevé tot just car els catalans no tenim traça per desempallegar-nos dels invents maquiavèlics de l'oligarquia dels nostres veïns espanyols. Ai dolor!. Ω

Jaume Tallaferró

Com que gaudim d'un fet diferencial, O cada ovella al seu corral (i II)

No pensin que siguem babaus
Si nostre enteniment normal
Diu que la *Fiesta Nacional*
No són les curses de braus.

Seriem prou gamarussos
Si moguts d'aliens encants
Barregéssim nostres cants
Enmig de cants andalusos.

Si a França la carmanyola
Fou l'himne de la Revolució
Aquí, a la Catalana Nació
El petar de tota castanyola
Tractem de Cançó Espanyola
Per l'extret d'aquella Regió.

En figura ens podem semblar
Com s'assemblen moltes mones
Però tractant-se de persones
Senyors, això és altra cantar.

Tractant-se del comportament
Que cada persona ens ofereix
Sempre diu del mal que pateix
El qui abomina de nostra gent.

Per ço, ningú se'ns estranya
I ens dona, molt que pensar
El que tothom vulgui guanyar

Declarant son amor a Espanya,
Ni un botifler ens enganya
Perquè no ens deixam enganyar.

Els colonialistes governants
Pretenen passar-nos factura
I imposar-nos llur cultura
Fent-nos coldre, llurs sants.

Però, la Catalana audiència,
No ha de suportar resignada
Qualsevol *sota* grinyolada
Portant religiosa presència.

Les *peteneres* i les contorsions
Els *olés*, les *castanyoles*
Empaten des de les beceroles
Als qui estam fins els collons
D'oïr tan sonades cançons
Presentades com, *espanyoles*.

En el bon gust de diferenciar
Els Catalans tenim molta de cura
Per assenyalar molta caradura
Del qui no s'acostuma a guarar.

Insistim en que som diferents
I perdoneu si encara insistim
Car és el tresor que tenim
Al que no som pas, indiferents.

Fidels a nostres Tradicions,
Benvinguda aquesta diferència
Encara que alguna Presidència
Vulgui imposar severes raons
Per rompre nostra resistència
A que no ens toquin els collons.

Botifler fou infamant adjectiu
Emprat a la guerra de Successió
Pels renegats de nostra nació
Per son colonialisme destructiu.

Botiflers sempre ni han hagut
A despit de llur Nacionalitat
Si Babel·listes s'han mostrat
No ens tenen el respecte degut.

Entre botiflers i Babel·lisme
No hi ha, altra interpretació
Que quins, a l'espanyola nació
Serveixen pel seu centralisme
Renunciant al cultural baptisme
Si son catalans, no tenen perdó.

REFLEXIÓ

**Distingit fet diferencial
En cultura i en pensament
Eixa pensa tothom la sent
Car ningú mai opina igual. Ω**

Arrossos secs

Paella negra

* 500 gr. de sepió, una ceba menuda picolada, dos alls pelats i ben tallats;

* 200 gr. d'oli,

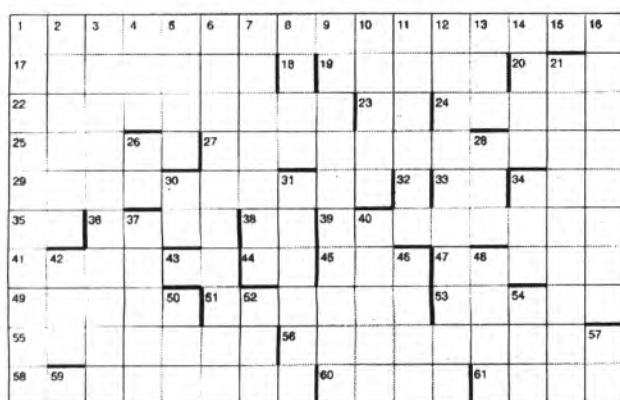
* 400 d'arròs,

* una culleradeta de pebre-roig i (facultatiu) un polsim de pebre-negre.

El sepió s'ha de netejar procurant que conserve la tinta. L'oli ben calent, en la paella, se sofrig, abans de tot, l'all; i abans de daurar-se, es tira la ceba, en envidiar-se la qual es tiraran els sepió, no sense haver-se proveït abans d'una tapadora lleugera --de llanda--, i no massa foc, perquè la incorporació del sepió, sempre aigualós, amb la tinta transforma de sobte la paella en el cràter d'un volcà en plena activitat. La paleta per a remoure el sofregit s'introdueix alçant la tapadora sols el punt imprescindible; als cinc o sis minuts--la tapadora servirà ara d'escut--es posarà l'arròs i se sofrirà també. I ara, com sempre, la culleradeta de pebre-roig, l'aigua immediatament (doble que l'arròs, com és sabut), la sal prudent (tastar-ho abans) i el pebre-negre en pols. Foc viu, primer; després, etc,etc. Ω

PASSATEMPS

ENCADENATS Maria Font

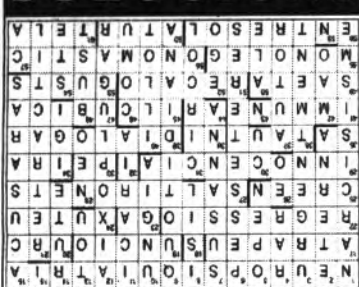
HORITZONTALS:

1.- Especialitat mèdica que s'ocupa del conjunt de les afeccions nervioses.
17.- Agafeu. 18.- Comença el sarau. 19.- Acció d'ungir. 20.- Orgull. 22.- Retorn a una situació passada, a vegades provocada per hipnosi. 23.- Símbol del gal·li. 24.- Doneu un cop de peu a la pilota. 25.- Inventen. 27.- Petits salts. 29.- Diuen que és propi de la infantesa. 32.- Està enmig del pit. 33.- P. 34.- Còlera. 35.- Té una salut de ferro. 36.- Caixa de morts. 38.- Conjunció de níquel. 39.- Parlar amb un altre. 41.- Posseeix immunitat. 44.- Final d'infinítiu. 45.- Un, cinquanta i cent. 47.- Situa. 49.- Cant propi de la Setmana Santa andalusa. 51.- Arribo a port amb la meua nau. 53.- Sabors. 55.- Soliloqui. 56.- Dia ..., del sant. 58.- Pis anterior al primer. 60.- Desocupació forçosa. 61.- Roba.

VERTICALS:

1.- Complacença excessiva en les pròpies qualitats. 2.- Per sempre. 3.- De manera urgent. 4.- Estrany. 5.- Torneig obert. 6.- Dones que van molt per la pela. 7.- Nom de dona. 8.- Poble del Pallars Sobirà, també anomenat Gil. 9.- De cada dia. 10.- El consagra sanyant-lo amb els sants olis. 11.- Illa utòpica. 12.- Acolir. 13.- Cedeix fàcilment a la pressió. 14.- De Rutènia. 15.- Fes un pal. 16.- Culparàs. 21.- Capaç de ser tirat endarrere o endins. 26.- Riu gallec. 28.- És un gas noble. 30.- Q. 31.- Forma obsoleta d'anomenar el cercle. 34.- Són digitals. 37.- És el creador. 40.- Illa molt petita. 42.- Capital de Menorca. 43.- Ena. 46.- D'ús freqüent. 48.- Part superior del tronc d'una persona. 50.- Cervesa anglesa. 52.- Jo. 54.- Tes desgavellades. 57.- Si és petit és un quisso. 59.- El nitrogen.

SOLUCIONS

La meua dona i jo (IV)

Sí, ella té unes creences religioses fortament arrelades, encara que, immersa en aquesta època dels dies curts d'hores, s'hagi tornat més creient que practicant.

Fa anys, en vigílies de Nadal, ella explicava als nostres fills, davant el pessebre, que per Nadal celebrem que la Mare de Déu ve tenir el Nin Jesús. Doncs bé, un dia haguérem de visitar un parent d'aquests que es declaren ateus, irreligiosos i descreguts i que, a més, presumeixen de la seva actitud mofant-se dels creients. Davant els nostres fills va deixar anar que si Maria era mare no podia ser verge, i que si era verge, el nin Jesús va néixer sense pare.

I ja hi vàrem ésser. Ella me'l va envestir amb un munt d'arguments que anaven des d'aquell que diu que el qui va crear el món i l'home del no res podia també fer que una dona infantes sense ajut d'un baró, al del fet que Galileu va haver d'abjurar de la seva teoria del sistema heliocèntric --en 1636, no fa tants d'anys!-- per culpa d'uns savis que es limitaven a dir "no" sense tenir idea del tema. Un cop mort es va veure que tenia raó.

-A tu et passarà que, un cop mort, descobriràs la veritat; però ja no hi seràs a temps.

I a tu, si és que hi ha cel, la Mare de Déu et dirà: "Entra, dona de bona fe, encara que un xic beneïta. I doncs, com volies que nasqués el meu fill per obra de l'Esperit Sant?"

-Potser sí que em posaran al cantó dels beneïts crèduls i curts d'enteniment, però m'hi deixaran entrar. I si

no encerto, nostre Senyor em dirà: "Passa, filla meua; feliços els qui creuen en mi: Benaurada tu que has cregut."

-I si no hi ha res?

-Llavors tots dos ens quedàrem a les fosques: es a dir, tu no en trau-

ries pas més que jo. Desenganya't, jo jugo a guanyar.

Que n'és de bo tenir una esposa que vessa fe per tots costats. Sempre en pots sortit esquitxat. Ω

Jota Ema

TROBADES EN LA TERCERA EDAT GILA

Doncs la meua dona i jo, com que ja no tenim edat per adoptar un fill, adoptarem un nét.

GILA

Això és es meu pensar

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR.

Tlf. 971 66 53 36

Aferrat en es mantí,
Llaurant es gran sementer,
Sa idea me vengué,
De molta cosa aclarir.
Seria es gran camí,
I a s'Estat netejar,
Des mal que sol haver-hi.

Malgrat que sien molt llests
Tots els nostre governants,
No saben aturar ses mans,
A n'és malvats delinqüents.
Uns que maten bones gents,
Altres tirats dins sa droga,
Algun que atupa sa dona,
Lladres que n'hi ha en excés.

Per tot això aclarir,
Me vengué a sa memòria,
A tot aquest repertori,
Per tranquil·litat tenir,
Un altre camí seguir,
Diferent del que hi ha,
A ses penes senyalar,
Pel qui hi vulgui incorrir.

Mirar sa nació del món,
sa que té necessitat,
amb ella fer un tractat,
per emprar el seu contorn.
Aquells que molt dolents són,
Allà los han d'enviar,

Sa nacionalitat perdrà,
Del llevant a nel migjorn.

Enlloc de fer presons noves,
Que costen mils de milions,
Fetes amb grans condicions
Com ous que posen a lloques.
Emprant ells ses ordes noves,

Ses despeses evitar,
Ses presons velles que hi ha,
Per residències son bones.

Sa maldat s'aclariria,
Aquesta molta que hi ha,
Sa bona gent poder estar,
Tranquil·la passejaria.
Diferent d'avui en dia,
Que tothom va tremolant,
A dins ca seva esperant,
Que li robin sa camia.

Ses grans despeses que hi ha,
De personal empleat,
Seria simplificat,
En s'ordre nova aplicar.
I sa càrrega que hi ha,
Que se tracta de milions,
Ses moltes complicacions,
Se podrien evitar.

Sa idea és pensada,
Per un bon foraviler

Que molts d'amor propi té,
A terra que ha trepitjada.
Sa nova vida que ha entrada,
De res pots estar segur,
Te diuen: "venim per tu",
Amb sa pistola apuntada.

Polítics que anau xerrant,
Com esbart de cadeneres,
Seguiu ses ses vostres quimeres,
Sa bona vida passant.
No res anau arreglant,
De lo que hi ha necessari,
Sa gent passa un gros Calvari,
Ses despeses augmentant.

Li ferien gros favor
A nació necessitada,
Que se ves compromissada,
A n'és malvat guardar-lo.
Bona retribució,
Tendria pel personatge,
Una paga assegurada,
Que li feria favor.
Seria com blat porgat,
Que no duu gens de brutor,
Només un poc de segó
Que el molí ha esclafat,
Es pa surt molt refinat,
Que afavoreix nostre cor,
S'ordre nou seria això,
Per tenir tranquil·litat.

D'això mai se'n ha parlat
A dins ses cancelleries,

Ses seves grosses manies,
Es d'engrandir el seu esbart
Ses seves ordres donant,
Per manejar els milions,
I fer molt grosses presons,
I amb avions passejant.

Si això es dugués a efecte,
I seguretat hi hagués,
Policies de demés,
Perdrien el seu concepte.
Se duria tot a efecte,
De guardeesquenes servir
Se podrien suprimir,
Sa gent aniria lliberta.

Seria molt diferent,
Del que de moment se viu,
No hi hauria cap motiu,
De dubtar de cap vivent,
Tothom viuria content,
Sa clau en es pany posada,
Que temps enrera s'usava,
per no haver-hi delinqüent.

Mallorca ha construït,
Mil places pels bons senyors,
Lladres i violadors,
Carteristes i assassins.
Això són els nous camins,
Per augmentar sa maldat,
Bon menjar i llit planxat,
Per poder viure tranquils. Ω

L'any trenta sis

Escandell

Jo record perfectament
Lo que passà el trenta sis.
Que començà el Moviment,
Dugué crisi i talent,
A tot arreu del país.

Aquest any se començava,
Un canvi ben radical,
Franco, un cop d'estat
pegava,
Molta gent l'apreciava,
Sent capità general.

Dominà el partit de dretes,
Que be agafà sa batuta,
"Cara al Sol" i mamballetes
I els d'esquerra a fer
punyetes,
Així vengué sa disputa.

Aquells qui eren d'esquerra
Tingueren dificultats,
Molts anaren a sa guerra,
Altres amagats a sa serra,
Per no ser assassinats.

Hi va haver molt fanatisme,
Molts d'hipòcrites descarats,
Se'n anaren al feixisme,
Igual que qualsevol xisme,
Sient d'esquerra, arrelats. Ω

Partits caducs

Els partits dinàstics de la segona restauració borbònica, PP i PSOE, s'assemblen de més en més als seus homòlegs, de Cànovas i Sagasta, de la primera restauració, ara fa cent anys. I s'assemblen perquè cada vegada caduquen més, situant-se en un espanyolisme arnat, al cul de la història, reaccionant barroerament contra els nous reptes polítics de l'actualitat.

La independència de Cuba enfonsà aquells partits i no em sorprendria que la independència d'Euskadi obrís vies d'aigua en els seus successors. Han estat els darrers en orientar-se davant de la situació creada per la Declaració de Lizarra i la treva d'ETA, i encara no ho han aconseguit del tot. El Borrell, que passa per ser

el llest de tota la colla, ha necessitat una setmana per començar a deixar de dir bestieses i admetre que la Constitució espanyola no és intocable. Definitivament, l'espanyolisme obnubila l'enteniment.

Vist que el tàndem PP-PSOE sempre va unes pàgines endarrerat en el llibre de la història, no resulta estrany que el pacte lingüístic que han signat, a València, mire més cap al passat que cap al futur, fent una definició de valencià filla del tardofranquisme, amb la que intenten frenar i emascarar la claredat i la veritat del valencià com a part integrant de la llengua catalana. En llemosina haurien d'anar! Ω

Josep Guia El Punt (València),
27 de setembre de 1998

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P. ....

Població.....

C.I.F. ....Tel .....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....

Adreça .....

Núm. entitat.....Núm. sucursal .....

Compte núm. ....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

PROU d'IMPOSTOS!

ABUSIUS!

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

